

Apsupamasis mūšis prie Azovo jūros yra užbaigtas

Budionno armijos, gynusios Doneco baseiną, visiškai sunaikintos. Briamsko ir Viazmos kautynių laukai atsidūrė jau toli už fronto. Iki šiol paimta daugiau kaip 200.000 belaisvių

1.200 km pločio fronte vokiečiai smarkiai veržiasi toliau į rytus

Vyriausioji Fiurerio Būstinė. X. 11. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

I šiaurę nuo Azovo jūros, ankščiau sėjamoje erdvėje suspausto prieško naikinimas baigiamas.

Kovos lauke rastas vyriausiojo aštuonioliktosios sovietų armijos vado lavonas.

Taip pat Briamsko ir Viazmos srityse apsupty pajėgų naikinimas greitai žengia į priekį.

Beviltiški prieško mėginimai prasiliaužti visur sugniužo puolant vokiečių kariuomenėi.

Belaisvių ir karo grobio skaičiai nuolat auga. Prie Leningrado vakar taip pat nuėjo niekais visi prieško mėginimai prasiliaužti. Tikslai vienos pėstininkų divizijos kovos bare per trijų dienų kautynes buvo sunaikinti 28 nepaprastai sunkūs šarvuočiai. Paskutinįją naktį kovos lėktuvai bombardavo karinių požirčių svarbius įrengimus Maskvoje ir Leningrade, o taip pat geležinkelio linijas.

Viename Farerų uoste vienas kovos lėktuvas dienos metu nuskandino du prekybinius laivus, bendros 2.500 tonų talpos, ir sunkiai sužalojo du kitus laivus. Naktį į spalio 11 d. kovos lėktuvai bombardavo svarbų britų rytinių pakraščiu uosta, taip pat uostų įrengimus pietvakarių Anglijoje.

Šiaurinėje Afrikoje naktį į spalio 10 d. vokiečių kovos lėktuvai puolė Abur Smeitho britų aerodromą. Ktas sėkmingas orinis puolimas buvo nukreiptas į britų naftos centrą Haifoje, Palestinoje. Per oro kautynes Šiaurinėje Afrikoje buvo numušti trys britų lėktuvai. Iš vokiečių pusės nuostolių nebuvo.

Paskutinįją naktį britų bombonešiai numetė sprogstamųjų ir padegamųjų bombų įvairiose šiaurės vakarų ir vakarų Vokietijos vietose. Padaryta nedidelių nuostolių civiliniams gyventojams. Paskirose vietose buvo sunaikinti arba sužaloti namai. Zenitinė artilerija numušė šešis britų bombonešius.

Ypatingas pranešimas. Iš Vyriausiosios Fiurerio būstinės. X. 11. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Mūšis prie Azovo jūros yra užbaigtas. Bendradarbiaudami su generolo pulkininko Loehro vadovaujamu oro laivynu, pėstininkų generolo von Mansteino vadovaujamoji armija, korpe generolo Dumitrescu vadovaujamoji rumunų

armija ir generolo pulkininko von Kleisto vadovaujamoji šarvuočių armija sumušė ir sunaikino 9-tą ir 18-tą sovietų armijas. Be sunkių kruvinių nuostolių priešas dar neteko 126 šarvuočių, 519 patrankų ir neapžvelgiamą kiekį kitos karo medžiagos. Be to buvo paimta į nelaisvę 64.325 kariai. Su minėtomis armijomis ir sąjungininkų italų, vengrų ir slovakų kariuomenių daliniais, generolo felmaršalo von Rundstedto kariuomenė nuo rugsėjo 26 dienos iš viso paėmė 106.365 belaisvių ir pagrobė 212 šarvuočių ir 670 patrankų.

Vyriausioji Fiurerio būstinė. X. 12. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Sunkūs naikinamieji smūgiai, kurie nuo šio mėnesio pradžios buvo suduoti sovietų karinėms pajėgoms, yra pradžia naujų operacijų perijodo. Nuo Azovo jūros iki Valdajaus kalnų, į pietryčius nuo Ilmenio ežero, tai yra,

1200 kilometrų pločio fronte vokiečiai ir sąjungininkai

smarkiai tebepuola toliau rytų linkme.

Briamsko ir Viazmos kautynių laukai guli jau toli už fronto. Nežiūrint į beviltišką priešinimąsi, nuolatinius mėginimus išsiveržti ir didžiausius nuostolius, čia apsuptytųjų prieško jėgų likimo jau nebepavyks pakeisti.

Jau dabar paimta į nelaisvę daugiau kaip 200.000 žmonių. Šis skaičius nuolat didėja.

Vyriausioji Fiurerio būstinė. X. 12. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Kaip jau pranešta vakar dienos specialiu komunikatu, kautynės į šiaurę nuo Azovo jūros yra baigtos. Bendradarbiaudamos su pulkininko generolo Lohro oro pajėgomis, pėstininkų generolo von Mansteino armija, rumunų korpuso generolo Dumitrescu ir pulkininko generolo von Kleisto šarvuočių armijos sumušė ir sunaikino 9-sios ir 18-sios sovietų armijų masę. Priešas, turėdamas didžiausių nuostolių užmuštais ir sužeis-

tais, neteko 64.325 belaisvių, 126 tankų ir 519 patrankų. Prie šių laimėjimų lemiamai prisidėjo pėstininkų ir kalnų divizijos.

Drauge su paminėtomis armijomis ir sąjungine italų, vengrų ir slovakų kariuomene generolo felmaršalo von Rundstedto kariuonės pajėgos nuo rugsėjo 26 d. paėmė viso 106.365 belaisvius, be to, — 212 tankų ir 672 patrankas.

Kaip specialiaime komunikate jau taip pat pranešta, sunkūs naikinamieji smūgiai, kurie nuo šio mėnesio pradžios buvo padaryti sovietų karinėms pajėgoms, yra pradžia naujo operacijų perijodo. Nuo Azovo jūros iki Valdajaus kalnų, į pietryčius nuo Ilmenio ežero, tai yra 1.200 kilometrų pločio fronte, vokiečiai ir sąjungininkai smarkiai tebepuola toliau rytų linkme.

Briamsko ir Viazmos kautynių laukai guli jau toli už fronto. Nežiūrint į beviltišką priešinimąsi, nuolatinius mėginimus išsiveržti ir didžiausius nuostolius, čia apsuptytųjų prieško jėgų likimo jau nebepavyks pakeisti. Jau dabar paimta į nelaisvę daugiau kaip 200.000 žmonių. Šis skaičius nuolat didėja.

Praėjusią naktį kovos lėktuvai sėkmingai bombardavo prieško voras ir geležinkelius viduriniame fronto ruože. Sėkmingai buvo puolami taip pat tiekimo įrengimai Leningrade. Kovoje prieš anglų tiekimo laivinkystę povandeniniai laivai nuskandino Atlante tris laivus, 23.000 tonų talpos.

Vienas kovos lėktuvas sunaikino prie Farerų tris prieško prekybos laivus, bendros 3.000 tonų talpos. Naktį į spalio 12 d. aviacija nuskandino prie Anglijos du prekybos laivus, 9.000 tonų talpos. Didelis prekybos laivas buvo padegtas. Sėkmingai buvo puolami aerodromai ir kariniai įrengimai Anglijos pietryčiuose ir pietvakariuose. Keletas anglų lėktuvų praėjusią naktį numetė keliose šiaurės vakarų Vokietijos vietose sprogstamųjų ir padegamųjų bombų, kurios tepadarė menkų nuostolių.

Doneco baseino jau nebėra kam ginti

Ir Maskvos ginklavimosi sritis tuoj pateks į vokiečių rankas

BERLIN. X. 11. Dėl Vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimo DNB iš karinių sluoksnių papildomai patyrė:

Operacijų Rytų fronte pasekmėje apsuptos ir sunaikintos Budionno ir Timošenkos armijos. Apie Budionno armijas netenka jau kalbėti, nes svarbiausioji jų jėga jau sunaikinta milžiniškuose apsupimo mūšiuose į rytus nuo Kievo. Maršalas Budionny dar tebeturėjo už mūšio prie Dniepro ir Desnios upės vingio erdvės tam tikrą divizijų skaičių į šiaurę nuo Azovo jūros ginti nuo vokiečių puolimo Doneco kasyklų sritį. Ši Budionno grupė dabar yra taip pat sunaikinta.

Tuo būdu ir paskutinė sovietų kariuomenės masė prieš Doneco kasyklų sritį yra pašalinta.

Sovietai prieš vokiečių kariuomenės dalis gali mesti tik ant greitųjų sugraibytus papildomus junginius. Regularios armijos ar armijos grupės čia jau nėra. Sovietai dabar turi turėti galvoj, kad greitai bus išjungta ir Doneco ka-

syklų sritis, kuri leisdamas nors dalinai papildyti nustotą karo medžiagą.

Ir sunaikinimas prie Briamsko ir Viazmos erdvėje apsupty stiprių sovietinių jėgų atims sovietams kitą didelę ginklavimosi svarbią pamonės sritį: Maskvą ir sritį apie Maskvą.

Jei dar pridėsim Leningradą, kuris yra apsuptas, tai pamatysim, kad ši paskutinioji didžioji vokiečių kariuomenės operacija nuo spalio 2 d. ne tik siekė sunaikinti pilnai kovai paruoštas Budionno, Timošenkos ir Vorošilovo armijas, bet kartu atimti Sovietų Sąjungai tris didžiausias jos ginklavimosi sritis.

BERLIN. DNB iš kompetentingų karinių sluoksnių gavo šį papildantį pranešimą apie ypatingame pranešime minimą kovos prie Azovo jūros užbaigimą: Budionno grupė dabar yra taip pat sunaikinta. Tuo būdu paskutinė kariuomenės masė, kuri saugojo Doneco kasyklų sritį, yra pašalinta. Sovietai prieš vokiečius dabar te-

gali mesti ant greitųjų surinktus papildomus junginius. Regularios armijos arba armijos grupės čia jau nėra. Kaip žinoma, Doneco kasyklų sritis yra sunkiosios sovietų pramonės bazė. Čia yra 2/3 sovietų anglų produkcijos ir 1/2 visos sovietų sunkiosios pramonės. Po to, kai sovietai neteko Kriovio Rog rūdos kasyklų, Leningrado ir Kievo pramonės, o taip pat po to, kai Maskvos ir Charkovo įmonės

negali pilnai dirbti, nes lėktuvai darbo galimybes šiose apygardose varžo. Sovietų Sąjunga greit neteksianti ir Doneco kasyklų srities, kuri dar galėdavo savo produkcija papildyti, nors iš dalies, nustotą karo medžiagą. Tuo būdu mūšis į šiaurę nuo Azovo jūros turi ne tik strateginį taktinę reikšmę, bet ir veda prie lemiamo prieško karo ginklavimosi bazės sunaikinimo.

Nėra jokios vilties išgelbėti sovietus

Londono nuotaikos nukritusios iki nulio

BERLIN. Spauda komentuoja tą įtaką, kurią padarė Londonui ir Maskvai lemiamieji įvykiai Rytų fronte. Ryšium su tuo laikraščiuose nurodoma, kad Anglijos, Iluzijos subyrėjo dėl sovietų kariuomenės katastrofingos padėties ir kad nuotaka Londone krito iki nulio.

Laikraštėje „Voelkscher Beobachter“ ypač komentuojama ta nesmagi padėtis, į kurią yra patekusi Londono spauda, kuri savo ligi šiol sovietų fronto pranešimais apie laimėjimus persotintą skaitytoją turi priversti liūdnomis žinioms. Pasak laikraščio, taja technika, kuria pasinaudojama daryti pesimistikiems sprendimams, senu stiliumi siekiama tikrą dalykų padėti pažeminti ir visus tuos galimus smūgius, kurie išėina iš Europos centro, atvaizduoti kaip trokštančio žmogaus nervingus judesius, kuriais jis s'engiasi bet kuria kaina gauti oro. Tuo būdu laikraštis net pačioje Anglijoje mato pasireikšiančią beviltišką padėtį, pažymėdamas, kad Londono verkšlenimuose ir jų atitinkamuose atgarsiuose Jungtinėse Valsybose vėl pasireikšia vidiniai sąjungos ryšiai su kraujo, blauroumo ir gėdos prisigėstinu bolševizmu ir su jo plutokratiniu draugais, kurie sovietų pralaimėjime analogiškai įžiūrį savo pačių likimą.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ komentuoja dabar Maskvoje pasireikšiantį tylėjimą, dėl kurio Anglija darosi pusiau be proto ir Jungtinių Valstybių karo partija labiausiai yra susinervinusi. Laikraštis pabrėžia, kad visoms nuo Temzės gautoms žinioms, daro įtakos visiška bolševikų galybės krizė ir dėl to keistu būdu yra nutilusios viso diskusijos dėl pagalbos teikimo sovietams. Laikraštis baigia šiais žodžiais: „Maskvos žmonėms jokių būdu New Yorkas nebegali padėti, o taip pat nė Londonui jis negali padėti“. Taip pat ir laikraštis „Berliner Lokalanzeiger“ pabrėžia, kad iš Londono žinių aiškiai galima matyti, kokia yra dabar prieško padėtis.

„Zwölf-Uhr-Blatt“ nurodo į tai, kad ateinančiomis savaitėmis visiškai bus sunaikintos dar sugebancios kovoti bolševikų armijos, ir pabrėžia, kad visa tai, kas dar galėtų įvykti, nebegali padaryti jokių karo rezultatams.

Amerikos parlamentas patvirtino Anglijai skiriamas lėšas

VAŠINGTONAS. Parlamentas 328 balsais prieš 67 patvirtino Roosevelto Anglijos pagalbos reikalui paprašytas lėšas.

VAŠINGTONAS. Penktadienį atstovų rūmai atmetė respublikono Richo pasiūlymą, pasinaudojant

naujai paskirta šešių milijardų dolerių suma iš kurios bus teikiama Anglijai pagalba, neremti Sovietų Sąjungos. Tas pasiūlymas buvo atmetas 162 balsais prieš 21. Associated Press žiniomis, demokratų atstovai puolė komunizmą, tačiau jie nurodė į tai, kad Sovietų Sąjunga kovoja prieš Vokietiją.

IRANE VIS DAR NERAMU

KABULAS. Teherano radijas praneša, kad keitvirtadienį vakare tarp vienos britų kuopos ir „maištaujančių junginių“ įvyko kautynės. Be to, vakar buvo užpulta kita britų karinių pajėgų grupė, kuri buvo įtraukta į kautynes vyras prieš vyrą.

PRAHA. Už sabotažo veiksmus, ūkio srityje arba už neleistiną ir sąmoningą ginklų laikymą, karo teismai Pragoje ir Brno nuteisė mirti 25 asmenis, jų tarpe žemės ūkio ministerijos skyriaus viršininką.

ANKARA. Ankaros radijas praneša: Turkijos vyriausybė Anglijos vyriausybei pranešė, kad Bulgarija nėra Turkijos vyriausybei prašiusi leisti jos iš Italijos pirktiems torpedininkams naikinėjams perplaukti sąsiaurius.

AMSTERDAMAS. Britų administracija pranešė, kad buvo nuskandintas britų negalbinis kraitseris „Corfield“. Įgulos nariai išsigelbėjo.

Iki paskutinio kraujo lašo...

Tokiais žodžiais „Pravda“ ragina į kovą su vokiečiais

HELSINKIS. X. 12. Sovietų radijas pateikia „Pravdos“ vedamąjį, kuriame viso, sovietų tautos raginama kovoti iki paskutinio kraujo lašo. „Pavojus didelis, — rašo Maskvos partinis organas ir pareiškia, kad sovietų armijos laukia nauji mėginimai. Baigdamas laikraštis is grasina visiems, kurie aplėis savo pareigas ir išduos sovietų tautą, kad jų laukia „amžina gėda“ ir viso, tautos „prakeikimas“.

SOVIETŲ VYRIAUSYBĖ IŠ MASKVOS JAU IŠVYKUSI

ANKARA. Ankaros radijas, remdamasis paskutinėmis žiniomis, praneša, kad Sovietų vyriausybė iš Maskvos jau išvykusi arba pasirengusi išvykti. Diplomatinę kor-

pusą esant taip pat pasirošęs pasėkti Sovietų vyriausybės pavyzdžiui.

KINŲ JAPONŲ KARAS

ŠANCHAJUS. Vyriausiosios japonų kariuomenės, štabas Kinijoje praneša, kad Čungkingo kariuomenės daliniai, kurie nuo savaitės pradžios pradėjo puolimą prieš Ičango vietovę, 300 km į vakarus nuo Hankavo, įsiveržė į prysakines japonų pozicijas. Tačiau Čungkingo pranešimas, kad Čungkingo kariuomenė paėmusi Ičangą, japonų vadinamas neteisingu.

SOFIJA. Pastarosiomis dienomis vestos italų bulgarų ūkinės derybos, kaip oficialiai pranešama, baigtos, pasirašan, visą eilę susitarimų.

Panamos perversmą sure- žisavo Baltieji rūmai

BERLIN. „Berliner Boersenzeitung“ šeštadienio vakarinėje laidoje svarsto neseniai Panamoje įvykusio perversmo priežastis. Laikraštis pradžioje pažymi, kad Panamos vyriausybės pasikeitimas buvęs įscenizuotas pagal Baltųjų rūmų įsakymą. Laikraštis toliau konstatuoja: „Valstybės perversmų ir pučių specialistas Secret Service viršininkas ir bolševikišku teroro organizacijų bendras pulkininkas Donavanas atliko skubų darbą“. Laikraštis primena, kad Panamos vyriausybė dar tik prieš keletą dienų uždraudė apginkluoti su Panamos vėliava plaukiančius laivus. Ir reiškia nuomonę, kad tuo tarpu pašalinatas prezidentas Arias tuo būdu tik gynė savo krašto teises, ir jis tai darė pasitikėdamas nuolatiniais Roosevelto užtikrinimais, visų pirma, Pietų Amerikos valstybių atžvilgiu, kad Jungtinės Valstybės varys geros kaimynystės politiką. Pasak „Berliner Boersenzeitung“, „Panamos įvykis“ yra precedentas. Jis turėtų būti įspėjimas visiems tiems, kurie sąmoningai ar nesąmoningai pateko į Šiaurės Amerikos agresoriaus tarnybą penktosios kolonos šūkiu, ir per savo spaudą, parlamento komisijas, demonstracijas ir pan. Vašingtono vyriausybę teikia kaip tik tos medžiagos, kuria ši tariasi galinti pasiremti, kada ji tam „pavojui“ pašalinti spaudimu ir prievarta kišasi į laisvųjų Pietų Amerikos valstybių vidaus ir užsienių reikalus.“

NEW YORKAS. „New York Journal American“ žinlomis, buv. Jungtinių Valstybių senatorius Rushas pareiškė, jog laikas parodyti, ar Jungtinės Valstybės prisidėjo prie Panamos vyriausybės nuvertimo. Tokiu savo veiksmu Jungtinių Valstybių vyriausybė nusižengusi savo pareiškimui apie geros kaimynystės politiką. Tenka laukti, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė ir toliau imsis tokių žygių, jei Amerikos valstybių politika prieštarauja Jungtinių Valstybių interesams. Ariaso vyriausybė buvusi nuversta dėl to, kad ji atsiskak leisti apginkluoti su Panamos vėliava plaukiančius prekybos laivus. Toliau laikraštis „New York Journal American“ praneša iš Vašingtono, kad vyriausybės pareigūnai atrodė esą labai nustebę dėl perversmo Panamoje. Tačiau tuo pat metu jie pasisakė, kad prezidento Ariaso nuvertimas įvyko patogiu laiku. Arias pabėgo į Havaną vos po kelių valandų, praėjusių po jo kabineto uždraudimo apginkluoti prekybos laivus. Taj Vašingtone esą laikoma skaudžiu smūgiu Roosevelto planui apginkluoti prekybos laivus.

Baigiamas triušškinti visas sovietų frontas prie Azovo jūros

Ką apie tai pranašavo sovietų maršalas Budionnis

BERLIN. Apie apsupamąjį mūsų prie Azovo jūros DNB gavo iš fronto tokį pranešimą:

Šią valandą, kada rašomas šis pranešimas, vyksta didžiulė pergalė, laimėjimas, kuris reiškia ne mažiau ir ne daugiau, kaip visio bolševikų gynimosi fronto prie Azovo jūros sutriuškinimą ir sunaikinimą.

„Niekuomet vokiečių kariuomenė neįžengs į teritoriją, esančią už Dniepro“ — dar neseniai pranašavo sovietų maršalas Budionnis. Nežiūrint galingo artilerijos pasipriešinimo, nežiūrint atkaklaus pėstininkų mėginimo atsispirti, nežiūrint tūkstančių minu, bolševikai kiek vėliau smarkiai sumušti turėjo perleisti savo pozicijas rytiniame tos upės krante didvyriškai puolantioms vokiečių divizionams. Priešo kariuomenės dalys ėmė bėgti per Nogaisko stepes ir sustojo tik srityje, esančioje išilgai Melitopolio Zaporozės geležinkelio linijos:

Prieš ir už šito geležinkelio sovietai jau seniai buvo įrengę plačią gynimosi liniją su daugybe prieštančių duobių ir lauko pozicijomis.

Ši apsigynimo sistema turėjo apsaugoti pietinę Doneco sritį nuo įsiveržimo. Čia, į šiaurės vakarus nuo Azovo jūros, buvo norima bet kokiomis sąlybomis sustabdyti tolesnį vokiečių žygiavimą. Skubiai buvo atgabenta šviežių jėgų, daugiausia rinktinės Kaukazo divizijos, kurios čia užėmė pozicijas. Jos kartu su Dniepro kariuomenės likučiais sudarė devintą ir aštuonoliktąją bolševikų armijas.

Tuo tarpu vokiečių kalnų pėstininkų daliniai per stepę atžygiavo iki pat sovietų gynimosi linijos. Jų uždavinys bendruose karo veiksmuose buvo tik užimti gynimosi poziciją ir sulaukyti ten priešą.

Atėjo sunkios dienos, nes priešas daug kartų visomis jėgomis mėgino prasimušti, norėdamas pašalinti vokiečių užtvaną, skiriančią Krimą nuo sausumos. Nors bolševikai pavartojo ne tik raketines patrankas, kurios iš karto gali iššauti 60 granatų, bet ir su tankais mėgino smarkiai pulti, jie nelaimėjo nė vieno metro žemės. Į šita geležinį gynimosi mūrą atsimušę visi jų priešpuoliai. Bolševi-

kai neteko daug tankų, daug užmuštų ir sužeistų. Čia narsiai kovojo ir rumunų kariuomenė.

Tuo tarpu kai sovietų masės čia — tarp Melitopolio ir Zaporozės — veltui mėgino pramušti sieną, jų likimas išsprendė kitoje vietoje: jie susidūrė su vokiečių šarvuotais daliniais ir motorizuotomis divizionais. Persikėlę per šiaurinę Dniepro dalį pietų rytų kryptimi šitie vokiečių daliniai paslinko jūros kryptimi, norėdami pulti bolševikus iš nugaros. Per vėlai pastebėjo sovietų generolai, kokioje pavojingoje padėtyje atsidūrė jų armijos. Buvo įsakyta kuo skubiausiai trauktis, tačiau jiems jokių būdų nepavyko atsipalaiduoti nuo puolantiųjų pėstininkų ir kalnų divizijų.

Nežiūrint prieš tai įvykusio smarkaus atsispjrimo mūsų, vokiečių pėsčioji kariuomenė varginančiais žygiais sekė bėgančiuosius jų pėdomis ir vis iš naujo vertė juos kautis. Tuo tarpu mūsų tankai prislinko taip arti kranto, kad bolševikams kelias trauktis buvo atkiristas.

Kvailai juokingi gandai

BERLIN. Amerikos žinių agentūra Associated Press praneša, kad yra gandų, jog Vokietija Sovietų Sąjungai pasiūlysi paliaubas. Agentūra čia pastebi, jog Jungtinių Valstybių informuotieji sluoksniai tokį pasiūlymą laiko galimu ir kad tai vokiečiams šiuo laiku taip pasielgti būtų visai normalu. Į tai vokiečių kompetentingi sluoksniai kategoriškai pareiškė, kad šie „gandai“ yra kvailas spaudos išmislas, kokis kada nors buvo sugalvotas. Manyti, kad Vokietija šiuo laiku, kai jos priešas yra parmušta, ant žemės, ji galinį prašyti paliaubų, yra visškai absurdiška ir aukščiausiam laipsnyje juokinga. Jei Jungtinių Valstybių agentūros žinioje toliau tvirtinama, kad iš vokiečių pusės toks pasiūlymas būtų visiškai normalus dalykas, tai pakanka nurodyti, kad jau ir pereitais metais ne Vokietija Prancūzijai pasiūlė paliaubas, bet tą paliaubų prašymas išėjo iš nugalėtosios Prancūzijos.

Apnuodyti čekų laikraščių redaktoriai

PRAHA. Grįžę iš svečių pas vieną buvusį vadovaujantį čekų asmenį, staiga apsirgo su aiškiais apsinuodijimo ženklais keletas vyriausių čekų laikraščių redaktorių. Juos teko nugabenti į ligoninę. Tardymas aiškiai parodė, kad čia būta planingai parengto pasikėsimo prieš tą Vokietijos atžvilgiu teigiamai nusistačiusią redaktorių grupę, prieš kuriuos jau seniai kurstė ir reikalavo juos pašalinti užsienio radijas. Vienas apsirgusiųjų, laikraščio „Česke Slovo“ vyriausias redaktorius, Karš Laznovskis, naktį į spalio 11 d. dėl apsinuodijimo mirė.

PRAHA. Dėl ūkinio sabotažo Praha, ir Brno karo lauko teismai nuteisė dar eile asmenų mirti.

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. X. 12. Iš karinių sluoksnių DNB pranešama: Kokio didelio masto yra sunaikinimas, palietęs didesnę dalis prie Viazmos apsuptųjų sovietų armijų, rodo milžiniškos belaisvių masės vokiečių koncentravimo punktuose užfrontėje. Nuvarge, abejingi, nusikamavę, išbadėję, apsirėję kruviniais raiščiais — diena iš dienos, ilgomis voromis žengia į vokiečių belaisvių stovyklas tūkstančiai bolševikų. Jų tarpe — visos Sovietų Sąjungos tautos: šalia Dniepro jūrininkų — Kaukaso šauliai, mongolai ir totoriai, priklausę sumuštajam 18-tam sovietų korpusui. Drauge su jais į belaisvę pateko ir daug ginkluotų darbininkų iš Charkovo pramonės srities, kurių tarpe yra eilė 14-kos ir 15-kos metų komunistinio jaunimo. Tie jaunuoliai pareiškė, kad iki rugsėjo pradžios jie dar buvę vienoje Maskvos našlaičių prieglaudoje. Paskul vieną dieną jie buvę apvilkti uniformomis ir pasūsti į frontą.

BERLIN. X. 12. Vokiečių aviacijos junginiai, nepaliaujama! puldami, spalio 11 d. išskaldė stiprius sovietų kariuomenės telkinius, padarydami apsuptiems rusams didelį nuostolių. Sėkmingai buvo puolamos taip pat sovietų kariuomenės buveinės. Padegta daug barakų, be to, sėkmingai bombarduotas aerodromas Krimo pusiasalyje.

Spalio 11 d. vokiečių aviacija apmėtė bombomis keletą sovietų geležinkelio ruožų į vakarus nuo Maskvos. Bombos pataikė į visą eilę traukinių. Keletas ruožų buvo sunaikinta, kiti — nutraukti.

Karelijos fronte vakar vokiečių kovos lėktuvai apmėtė bombomis sovietų kariuomenės telkinius. Keletas karinės medžiagos sandėlių buvo padegta.

BERLIN. X. 10. Iš karinių sluoksnių pranešama: Nepermaldujamai artėja milžiniškuose žieduose prie Briansko apsuptų sovietų armijų likimas. Per spalio 9 ir 10 d. d. apsuptos masės buvo labiau suspaustos ir vokiečių ginklų suskaldytos. Veltui didesni bolševikų telkiniai mėgino prasklaužti į Rytus, stengdamiesi, kaip ir per naikinamąjį mūsų prie Umans, be artilerijos paruošimo, prisidengdami nakties tamsa ir ankstyvo ryto prietema, be garso prasištumi pro vokiečių linijas. Tai buvo beviltiškas vargas, nes vokie-

čiai savo linijas buvo patrigubinę ir besiveržiančios sovietų masės būdavo vokiečių ginklų stačiai sunaikinamos. Šimtai tūkstančių bolševikų pasiliko kovos lauke prie savo sudaužytų ginklų. Išlikę gyvi likučiai buvo paimti į nelaisvę.

BERLIN. X. 12. Spalio 11 d. būvyje apsuptųjų bolševikų masės prie Viazmos ir Briansko buvo spaudžiamos į vis siauresnį plotą ir sumuštos. Visi jau keletą dienų palaidomis voromis klaidžiojančių sovietų kareivių mėginimai praveržti buvo vokiečių ugnies atremti. Tie jokių perspektyvų neturį sovietų mėginimai nepaprastai padidino sovietų nuostolius. Keliose vietose prie geležinio apsupimo žiedo guli tūkstančiai lavonų. Viename nedideliame kautynių ruože, turinčiame tik 200 metrų pločio, buvo suskaldyta 850 užmuštų bolševikų. Ilga, 60 arklų vežimų vora taip pat tapo vokiečių granatų uka. Netoli nuo jos guli sudaužyta 300 pilnai pakratų sunkvežimių, daug traktorių ir patrankų.

BERLIN. X. 12. Vokiečių aviacija vakar Rytų fronto pietinėje dalyje sėkmingai puolė eilę sovietų aerodromų, kur buvo sunaikinta

žemėje daug lėktuvų. Be kita ko, Krimo buvo sunaikinta 12 lėktuvų. Bombomis taip pat pataikyta į angarus ir kariuomenės patalpas. Vėl buvo sunaikinta daug lauko sustiprinimų, zenitinės artilerijos pozicijų ir tiekimo įrengimų. Azovo jūros šiaurės vakarų dalyje buvo padegtas ginkluotas sovietų laivas. Rytų fronto šiaurinėje dalyje vakar vokiečių aviacija puolė bolševikų kariuomenės voras ir geležinkelius, kur pataikyta į traukinius. Esant geram matumui, naktį į spalio 12 d. buvo bombarduotas Leningradas. Pastebėta eilė gaisrų tiekimo įrengimuose ir malūnuose Spalio 11 d. būvyje ir naktį į sekmadienį vokiečių aviacija sunaikino viso 101 sovietų lėktuvą. Tame skaičiuje oro kautynėse numušta 43, zenitinės artilerijos 12, žemėje — 46 lėktuvai.

Kaip jie mus sušaudė

38

Mes ir pietų maža kas bevalgėme, nors burokų sriuba tą dieną, palyginti, buvo gan tiršta ir riebi. Kas čia ją bevalgys, kad reikia klausytis, kaip eina karas. Per visą dieną buvo trys gan stambūs bombardavimai ir kelėta silpnesnių. Į vakarą sovietų zenitinė artilerija visiškai nutilo. Po vakarienės, saulei nusileidus, viskas nurimo. Tik pažiūrėję pro langą pamatėme, kad visas aerodromas paskendęs tirštame juodų dūmų debesyje, bet gaisro iš mūsų lango niekur nesimatė.

Nustebome, kodėl mūsų neveda ruošn. Prižiūrėtojas pasakė, kad galime daryti „parašėje“ kas mums reikia, paskui ją reikės išnešti. Tamsiant kalėjimo koridoriuose, kameroje, kalėjimo kieme ir ore pasidarė nepaprastai klaidi tyluma. Staiga iš mirtininkų ir kitų kamerų langų pasigirdo laubūs šauksmai:

— Alio! Alio! Alio! Purvy Vytautas nuteistas mirti!

— Alio! Alio! Alio! Andriusis Petras nuteistas mirti!

— Alio! Alio! Alio! Rusteika Stepas nuteistas mirti!

Tokių skaudžių šauksmų iš mirtininkų kamerų suskaičiau ar ne septyniolika. Jie tuo būdu paskutinę savo gyvenimo valandą norėjo pranešti savo draugams, pažįstamiems ir visam kalėjimui apie savo likimą. Tai buvo labai graudūs, širdį verią mūsų pasmerktųjų brolių paskutinieji šio gyvenimo šauksmai, kurie klaidiai aidėjo po visą kalėjimo kiemą, atsimušdami į niūrius kalėjimo mūrus, ir pasiekė tamsoje kameroje sėdinčių kalinių ausis, kurie irgi dar nežinojo, kas jų laukia po minutės ar valandos laiko.

— Alio! Alio! Alio! Vyrai, pasitikėkime Dievo Apvaizda! — pasigirdo skardus, ramus, aiškus moteriškas balsas iš 107-tos kameros. Tas švelniai ramiantis balsas nuaidėjo per visą tamsų klaidų kalėjimo kiemą, pasiekdamas visus jo niūriuosius kampus ir kameras. Jis, lyg balsas iš netikėtai prasiverusio dangaus, suramino ne tik mirti pasmerktuosius, bet ir kitus kalinius. „Vyrai, pasitikėkime Dievo Apvaizda!“ Iš kur tas balsas, kuris taip maloniai ir švelniai paglostė mirties valandoje vyrų širdis? Moteris ramina vyrus! Ta moteris sykiu su vyrais nuteista mirti. Ji dabar, kada visam kalėjime didžiausias susijaudinimas, tamsioj savo kameroje viena vienintelė ramiai klūpo prieš langą ir tyliai meldžiasi. Ji žino, kad jos vyras sėdi sykiu su ja kalėjime, nes abu sykiu suimti. Bet ji, motina, ji nežino, kas darosi su jos mylimu kūdikiu, kuris paliktas svetimų rankose — „Dievo Apvaizda!“. Ar begali kas įsivaizduoti didesnę gyvenimo tragediją, didesnę širdies skausmą, negu tos jaunos moteriškės, vienintelio sūnaus motinos, skausmas, kuri dabar skiriasi su

savo jaunyste, pasauliu, vyrų ir mylimu sūneliu?! Tačiau ji, sėdėdama savo vienutėje ir nuteista mirti, laikosi taip stipriai, kad retas kuris ir labai užgrūditas vyras sugėbėtų taip laikytis. Ji nė kiek nesijaudina, valgo normaliai, kalba visiškai ramiai, kiekvieną žodį apgalvodama, kartais net nusišypsodama, su prižiūrėtojais ir kitais kalėjimo pareigūnais visada švelni, mandagi; todėl jie ją ir nenoromis turi gerbti.

Tos didvyrės vardas — Vanda, pavardė — Prancikonienė. Ji dabar nakties tamsumoje šiame niūriame senovinių storių mūro sienų kalėjime, kur virš dviejų tūkstančių sėdi patamsyje kameroje sukimštų žmonių, vyrų ir moterų (atskirame korpusė) klūpodama savo kameroje prie geležiniai grotais aptvėto lango, klausydama širdį veriančių bevilčių žmonių šauksmų, nutarė juos suraminti:

— Alio! Alio! Alio! Vyrai, pasitikėkime Dievo Apvaizda!

Jos balsas, lyg būtų balsas iš staiga atsiverusio dangaus, kalėjimą suramino — visam kalėjime pasidarė kapų tyluma. Jos balsas privertė kalinius susikaupti, pamąstyti.

— Vyrai, pasimelskime! — pašnabždomis pasakė kapitonas J. mūsų kameroje.

Mes visi suklaupėme, nematydami vienas kito nepaprastoje tamsoje, ir tyliai karštai meldėmės.

(B. d.)

Žodžiai ir darbai

Žmonių gyvenime dažnai pasitaiko nesutarimai tarp įsitikinimų, tikėjimo, projektų, pažadų ir jų realizavimo. Tačiau gerai išauklėti, padorūs ir garbingi žmonės iš visų jėgų stengiasi, kad tarp įsitikinimų ir gyvenimo, ypač tarp pažadų ir jų išsėdėjimo nebūtų plyšio. Tik mažai moraliskai jautrūs žmonės abejingiau žiūri į prieštaravimą tarp žodžių ir darbų. Atsiranda net tokių, kurie tyčiom kalba viena, o daro kita, kad tik jiems iš to būtų daugiau asmens naudos, dažniausiai materialinės. Melu, kaip veikimo priemone, neretai pasinaudoja įvairios politinės partijos, o rekordą toji sritį neabejotinai yra pasiekusi komunistų partija ir jos vadovaujama Sovietų Sąjunga. Kadangi komunistiniai valdovai per metus laužė lietuvių sąžinę ir naikino lietuvių būdą, negalima dar kartą neprisiimti tų didžiųjų melų, kad paskui pasidarytume praktiškesnės išvados.

Kai praėjusiais metais pamatėme į savo kraštą įsiveržiant raudonosios armijos ordas, iš karto supratome, kad Sovietų Sąjungos pagiros apie tautos politiką yra tik laikinė priemonė visuotiniam Europos užpuolimui, nors mažosios Suomijos bolševikai jau buvo pamokyti. Kada komunistų radijas ir spauda skelbė apie Pabaliojo tautų ir darbo žmonių išlaisvinimą, mes pajutome, kad mus užgulė klaidi priepaude, kurio žmogaus vertė prilygsta darbe gyvuliui. Kada buvo trimtuojama, kad prasidės laimingas ir sotus gyvenimas, mes puolėme į krautaves nuspirti šokių tokių atstargų, nes žinojome, kad tuoj daug ko pristigs.

Kada susirinkimose buvo priimamos padėkos rezoliucijos partijai už neva dvigubai padidintus atlyginimus, mes supratome, kad mūsų lito vertė buvo numušta, ir žinojome, kad daug prekių pabrangs tris ar penkis kartus. Kai laikraščiai rašė, kad kai kuriose rinkimų apylinkėse į vadinamąjį „Liaudies Seimą“ balsavo net 113% balsuotojų, mes gerai supratome, iš kur atsirado daugiau balsų, negu balsuotojų. Kada radijas visam pasauliui skelbė, kad į Tarybų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą Lietuvoj dalyvavo 96—98% gyventojų, mūsų ne vienas būtų galėjęs nuroditi vietų, kur tebebuvo 15—20%.

Kai skaitydavom laikraščiuose apie gausias entuziastiškas darbininkų lenktynes imonėse ir fabrikuose, mes žinojome, kad jas organizavo negausūs partijos įsakyti agentai darbininkų išnaudojimui padidinti. Kai „entuziastiškai“ per kelias dienas buvo pasirašyta Sovietų Sąjungos vidaus paskola, be-

veik kiekvienas svarstė, kaip jis savo išlaidas savyje galus su galais. O kur tos visos „entuziastiškai“ priimtose rezoliucijos, gausybė sveikinimų ir padėkų „tėvui“ ir „genijui“ Stalinui, nors ne vienas tų entuziastų, parėjęs iš susirinkimo, per naktis nemigdavo, drebėdamas, kad NKVD agentų nebūtų išvežtas į nežinomybę.

Bet kur čia suskaičiuosi tuos visus melus, kurie Sovietų Sąjungoj sklido iš partijos žmonių ir komisarių kalbų, įsakymų, potvarkių, per teismus, per ištaigas, mitingus, spaudą, radiją, mokyklas ir vaikų darželius. Bolševikų melas ir apgaulė, paremti žiauria policine priepaude ir saulybe, pražudė rusus, jau kėsinosi sunaikinti mažą ir taikią lietuvių tautą. Nors šitas pasikėsinimas prieš mus nepavyko, tačiau melo ir apgaulės sistema pėdsakų paliko.

Iš ukrujų gi melas, dvivėdiškumas, apgaulė, kurie pamažu sujaukia sąžinę ir sunaikina asmenybę, svetimi lietuvių būdai, neturėtų mūsų pallesti net karo ir bandymų metais. Didžiulėje vokiečių vadovaujamoje Europos kovoje prieš bolševizmą lietuvių tauta šiuo momentu tegali prisidėti savo žemės ūkiu išekklais, savo darbu, savo drausme ir lietuviško būdo tiesumu. Vidaus drausmė, būdo nepalaizamas tiesumas yra taip pat ginklas, į kuriuos sudūžta prieš melai ir apgaulė.

Ypač atkreipkime dėmesį į mūsų jaunuomenę. Jos sąžinė pernai buvo stengiamasi labiausiai sužaloti ir iškreipti. Todėl suaugusiųjų blogas netiesumo pavyzdys, pasitaikantis spekuliacijos gali ir dabar lengviau užkrėsti jaunuosius. Be abejo, mūsų mokytojai, ypač pradžios mokyklos mokytojai padarys visa mūsų jaunuomenės sąžinei jautriai išauklėti ir būdai sustiprinti. Tačiau ir mūsų visų pareiga jiems savo pavyzdžiu padėti. Todėl stenkimės net sunkiose aplinkybėse elgtis ir dirbti taip, kad tarp minėtų žodžių ir darbų nebūtų plyšio. To iš mūsų reikalauja dorovės dėsniai ir tėvynė Lietuva.

J. Z-KAS

OSLO. Spauda atžymi Fridthof Nanseno 80 metų sukaktį, kurios proga neseniai išleista penktoji ir paskutinė jo veikalo „Nuo Spitzbergenų iki Kaukaso“ knyga.

AMSTERDAMAS. Kaip anglų žinių agentūra praneša, šiandien į vieną Anglijos vakarų aerodromą atskrido Burmos ministeris pirminkas.

Koks yra Vokietijos uždavinys Rytų Europos erdvėje

Reicho ūkio ministerio Funko kalba

KARALIAUČIUS. Atidarant vokiečių Rytų muge, Reicho ūkio ministeris Funkas pasakė kalbą apie vokiečių Rytų erdvės ūkį ir Rytų Europos ūkinis klausimus ekonominio Europos pertvarkymo rėmuose. Europos karas prieš bolševizmą — pareiškė jis tarp kita ko — ištiesiems šimtmečiams nulems pasaulio istoriją. Dėl nepaprastų Vokietijos ir jos sąjungininkų kariuomenės laimėjimų atveriamas kelias Rytų Europos erdvės politiniam ir ekonominiam pertvarkymui. Čia kyla uždavinys, kurį gali išspręsti tik tokia tauta, kaip vokiečių, kupina dėka savo pasaulėžiūros kūrybinės energijos ir žiūrinti į pionieriaus darba Europos Rytuose iš seno kaip į savo istorinę misiją. Reicho ūkinei politikai iš Europos Rytų erdvės pertvarkymo kyla svarbūs nauji uždaviniai. Pirmoje eilėje, aišku reikia visos tos didelės, turtingos žaliavomis erdvės vertybes ir pajėgas išnaudoti pagal karinio ūkio ir karo vadovybės reikalavimus sustiprinti kariniam potencialui. Vokietija ateityje būsianti dar stioresnė, jei prie jos dabartinio ūkinio potencialo prisidės dar naujai ūkariautu Rytų sričių potencialai. Tačiau tolimesnėje plėtotėje vokiečių ekonominei politikai susidarys visai naujos perspektyvos — iš to fakto, kad į Vokietijos ir Europos ekonominį

caudą įjungtosios Rytų Europos žaliavų sritis turės didžiulę traukimo jėgą apdirbamajai pramonėi.

Tolesnėje savo kalbos eigoje Reicho ministeris Funkas išryškino, kokie sunkūs yra bolševikų kariniam ūkiui jų patirtieji ekonominiai nuostoliai. Juo labiau, kad užimtieji arba vokiečių ginklų kontroliuojamieji pramoninės gamybos centrai yra ūkiškai patys svarbiausieji visoje Sovietų valstybėje. Dar nepaliestoji jų teritorijos dalis toli gražu negalinti nuostolių kompensuoti.

Bolševikai, pareiškė ministeris, šių vokiečių kariuomenės padarytų nuostolių ir smūgių nepakels. Šio fakto nepakeis ir jų kapitalistiniai sąjungininkai Londone ir Vašingtone savo gražiomis kalbomis ir menka praktine pagalba. Ta sąjunga yra, beje, didžiausia nesąmonė, kokia bet kada buvo pasaulyje. Grynai ekonominiu požiūriu tarp anglų-amerikiečių ir sovietų ūkinės erdvės nėra jokių didesnių keitimosi galimumu, ypač kad Sovietų Sąjungos izoliavimosi tendencijos ir anglų bei amerikiečių laisvosios prekybos principas iš viso negalima privesti prie bendro rodiklio.

Atvadavus Rytų Europos sritis, — pabrėžė ministeris Funkas — plačiai atverti vartai į turtingas

realizavimo ir žaliavų parūpinimo rinkas. Europa padidėjo, nes sovietų ūkis iki šiol buvo už Europos ribų, o jis duoda puikių galimumų išvystyti jos kūrybinės pajėgoms ir papildyti bei sustiprina jos pajėgumą. Europos kontinentas iki šiol dar toli gražu neišnaudojo savo vidujinių papildymo galimumų.

Vokietija labai teigiamai žiūri į pasaulinės prekybos mintį. Ji ypač kovoja su prekybos kredito ir kapitalo naudojimu politiniams tikslams, kurį Anglija praktikavo išties šimtmečius ir kuris sudarė pagrindą abiejų didžiųjų mūsų laikų karų. Vokietija nori visiems laikams sugriauti plutokratinio imperializmo sistemą ir paversti tarptautinę prekybą švaria tarpusavio ekonominės pagalbos priemone. Antra, ji nori, kad Europos prekybos svorio centras, ypač pagrindinė maisto prekęs ir gyvybinės svarbos žaliavose, pasiliktų Europos ribose. Nes ateities karams tikriausiai bus galima užkirsti kelią tuo būdu, kad ekonominės kovos priemonės nebeturės daugiau perspektyvų. Europos ūkinė santvarka augs organiškai ir plėtosis ta forma, kad metų bėgyje atskiri Europos ūkiai savo gamybą ir savo paklausą vienas su kitu suderins, planingai išnaudodami geriausius papildymo galimumus.

IŠLINDO YLA IŠ MAIŠO

Atskleistos nešvarios machinacijos prieš vokiečius Argentinoje

BUENOS AIRESAS. „Pampero“ paskelbė žinomo emigranto Juergeso, kurį Taborijos komisija pakartotinai yra kvietusi melagingiems parodymams suteikti su tikslu šmeižti Argentinos vokiečius, sensencingą laišką, vidaus reikalų ministeriui. Juergesas šitame laiške, tarp kitko, pareiškia: Atėjo valanda, kada turi būti atskleistas nešvarus politinis žaidimas, į kurį yra įvėlti atstovai Taborijos, Solaris ir Calvetas, kurstomojo laikraščio „Accion Argentina“ direktorius Fontas, o taip pat miręs laikraščio „Critica“ savininkas Botana ir, galimas dalykas, taip pat buvęs tautinės žandarmerijos viršininkas generolas Calderonas. Toliau Juergesas savo laiške praneša, kad jam kovo 24 d. Taborija, Solaris ir Botana laikraščio „Critica“ rėmuose pavėdė pagal minėtų asmenų pateiktus duomenis parengti prane-

šimą tema „Argentina — silpnoji panamerikanizmo vieta“. Šio pranešimo pavyzdį jis (Juergesas), pasiuntęs vidaus reikalų ministeriui, pažymėjęs, jog tai esąs 1941 metų kovo 5 d. vokiečių ambasadoje vokiečių rinkos stebėtojo Volbergo padarytas pranešimas. Šito tariamo pranešimo tekstas, kaip žinoma, buvo panaudotas atšiai spaudos kampanijai prieš Argentinos vokiečius. Be to, tas pranešimas buvo akstinas sudaryti Taborijos vadovaujama parlamentinei tyrinėjimų komisijai. Toliau Juergesas pareiškė, kad jis iš britų prekybos rūmų Buenos Airezė pirminko William Mac Callumo yra gavęs 300 pezu už suredavinimą pranešimo ir dar 500 pezu už tylėjimą. Juergesas savo laiške baigia pasiūlymu visą medžiagą, įrodančią šiuos faktus ir eilę kitų Taborijos komisijos politinių intrigu, pateikti vidaus reikalų minis-

teriui. Tuo būsią įrodyta, kad minėti atstovai, kurie nuolat kalba apie aukštas moralines idėjas, nepabūgsta nešvarių machinacijų vien tik norėdami pasitarnauti anglams ir pasirodyti savo rinkėjams. Laikraštis „Pampero“ savo komentare pareiškia, kad Juergesas to laikraščio atstovui patvirtino, kad laikraščio paskelbtasis laiško tekstas tikrai buvo jo parašytas ir pasirašytas ir kad jis vienas to laiško egzempliorių pasiuntęs vidaus reikalų ministeriui, o antra — laikraščiu „Pampero“.

VASINGTONAS. Valstybės sekretorius Hullis patvirtino spaudos konferencijoje, kad su Japonijos vyriausybe sudaryta sutartis, pagal kurią trims japonų laivams leidžiama išplaukti į San Francisco ir Los Angeles pargabenti ten esantiems japonams. Jis pabrėžė, kad laivams neleidžiama gabenti arba vežti atgal jokių prekių.

STASIUS BŪDAVAS

Vidurnakčio svečiai

Mėnuo šiek tiek į dešinę, numeta šėšelis ant baltų laukų, vėl išbėga ir žvalgoji sniego palytė. O laukuose laksto pūga, sukumpama, atstakelia, saltonis druzniškis užberia mėnulio akis, vėl puola ant žemės, išpardo sniego pumslis ir didelės saujas teškos ir langų stiklus.

Tėvas pasikelia nuo mažos lovutės, pasenka prie lango ir žūri į laukus, kur slaudžia nerami žiema. — Pabūkim, ar ligai dar dūks tas vėjas... Mergaitė iš po paklodės ištraukia šiltas rankas ir pasisuka ant šono. Ji kosi ir kosti, ji truputį užkimus ir kalba pro nosį: — Tėveli, kad man vėl galvutę skauda...

— Na, dar pakentėk, Genute, tuoj ateis mamytė ir atneš drėgną skarelę. Apriš ir nebeskaudės. Tik, žūdrėk, pasiepk rankas. Klausyk, małyte, pasiepk rankutes. Jei neklauysai, dar labiau galvutę skaudės. — Gerai, tėveli, aš klausysiu... Saityk, tėveli, tai ką pasakui darė ta laumė. Ar ji nebuvo pikta mergaitė? — Na, laumė buvo labai gera. Turtingoje ūkininko dukterij ji išvijo namo ir dar kurpes atnešė. Sako, eik tu, begėdė, bėsa, nes esi didelė melagė. O elgetos dukrelei ji liepė pasilikti ir buvo labai deoni... — Man patinka ta laumė... — Taip, elgetos dukrelei laumė ir sako: aš matau, tu esi gera ir neturtinga mergaitė. Dabar tu gyvensi pas mane ir tau nieko netrūks. Tavo sunkelė visai prasta ir sulopyta. Tad eik į mano sodą ir ten dainuok visą dieną. Valgyk nogas nuo visų lysvių

ir krūmelių. O mano šilkaverpiai per tą laiką priverps tau krūvas šilko siūlių. Paskui ateis jaunosios laumės ir išaue tau didelę šilko skara...

Tėveli, jau vėl galvutę skauda... — Pakentėk, małyte, tuoj mamytė atneš drėgną skarelę ir apriš galvutę... Taip, laumė mergaitę mylėjo kaip savo tikrą dukterį. Ji mylėjo ir kitus neturtingus vaikus...

Už lango vidurnaktis, pūga bėgioja ir unksėja kaip šunytiš. — Pabūk, dukrele, aš tuoj sugrįšiu...

Tėvas dar apklosto mergaitę, pasilepia jos rankas ir liepia nesikurtinti. Jis jau eina prie durų, bet durys praiverčia anksčiau. Tarpdury pasirodo motina be drėgnos skarelės. Ji vyrui lėtai moja pirštu: — Antanai, atėik pas mane. — Ar reikia ko? — Atėik, aš tau turiu kai ką pasakyti...

Jis paliečia mergaitę, švokę ant stalo ir čia pat atvokė knyga su spalvotais paveikslėliais: elgetas dukterė sėdi su šilko skara ir dainuoja laumės sode.

Kitame kambarį šibėda tėvas ir motina. Jo balsas storas ir tarsi ūžia, o motina šodžius taria lėtai, vis užsikrėdama, kai kurie jos šodžiai švelnūs kaip vaiko. Atrado, kad ji juokiasi, bet kartais pasirodo, kad ji nori verkti. — Kad aš nesuprantu ką tu nori pasakyti, — kalba tėvas, — sakai, mane atvažiuo? Pas mus atvažiuo?.. Aha, taip... — Te... Mergaitė išgirs. Jie laukia koridoriu... Jau, jau įeina... Tu ne-

sirodyk... Ir ten, už anų plonųjų durų, sugrįžda dar kitos durys, girdėti kaip vidun įžengia sunkios kojos, ima bumbėti keli vyriški balsai. Netrukus tėvas pradeda tyliai ginčytis, bet jo balsas vis stipresnis. Kelius kartus pasigirsta ir motinos balsas. Tačiau tėvas jį tildo. Pagaliau mergaitė aiškiai jau girdi tėvo šodžius: — Draugai, aš jums duodu žodį, pas mane nieko nėra... Na, tikrinkit, jeigu jau netikit, bet aš jums sakau, pas mane nieko nerast, — tėva balsas jau kitoniškas.

O motinos balsas aiškiai verksmingas, ji taip pat nori įsiterpti į vyrų kalbą: — Kad mes nekalti, mes nieko nepadarėm, pas mus niekas neatėina... — Aldona, tu tylėk! — vyras tildo žmona, — čia ne tavo reikalas, eik geriau pas mergaitę...

Tyktai prasiverčia durys, bet motina dar vis neina, ji stovi tarpdury ir durų kraštą ja pasilepia nuo mergaitės. O mergaitė iš po paklodės ištraukia šiltas rankas ir nori atsistėti. Durys dar labiau prasiverčia ir motina jau iš tolo baro: — Ką tu darai, atsigulk, dar susėsi...

— Mamytė, kas ten tokie atėjo?... Bet motina tik nusisuka į sieną ir stovi netoli durų. Ji klausosi. Mažoji girdi ir mato, kaip motina su trūkčiojimu kvėpuoja. O paskui... Paskui ji jau nebeato motinos, nes aname kambarielyje triukšmingai nuvirsta kėdė, netrukus iš lentynos iškrinta kėdės knygos. Motina pasitraukia nuo sienos ir pranyksta už durų. Mergaitė vėl girdi suerzintą tėvo balsą: — Klausyk, būkit žmonės... Aš sakau, duodu jums žodį, ten nieko nėra, ten nieko nerast...

Bet vistiek sunkūs batal laiploja kažkur aukštai, netoli lubų ir kažka-

numetė nuo spintos. Sleninis laikrodis suskambėjo nuo trinktelėjimo. Po visą aną kambarį vis vaikščioja ir vaikščioja. Vienas vyras tyliai niūnuoja, paskui truputį prašneka nesuprantama kalba. Mergaitė pajunta silpną tabako kvapą. Ir ji dabar atsimena, kad jos tėvelis niekuomet nerūko.

— Tamstos tėvo vardas? Taip, taip, mokytojas, mes žinom... — girdėti aname kambarielyje.

Po to mažai tylia ir tas pats balsas sako: — Dabar jūs čia pasirašykite... Ir vėl tylia, tik kažkas pastumia kėdę.

Už lango šniokščia vėjas ir beria sniegą į stiklus. Prie lango atbėga mėnuo, užkabina pagalvio kraštą ir žiūri į mergaitę, kurios skruostai raudoni kaip prinokę obuoliai.

Dar plačiau atsiveria durys ir į mergaitės kambarėlį įeina miestelio kirpėjo sūnus Meiškė. Jis su kepure ir ant jo ilgų batų dar tebetirpsta sniegas. Ten, kur jis buvo atsistojęs, paliko du juodi vandens taškai. Meiškė pasilenkia prie mergaitės: — Nu, kas tau yra, Gene, kad tu sergi?

— Meiškė, kodėl tu nemiegi? Juk dabar naktis. — Man liepė ir aš atėjau. Tavo tėvas blogas žmogus ir mes atėjom. Tu gera, bet tavo tėvas negeras. Jis eina prieš darbininkus, jis labai blogas...

— Meiške, aš nenoriu, kad tu čia stovi. Mano tėvelis geras, tik tu negeras. — Mergaitė iš po paklodės vėl ištraukia nuogas rankas, — tu vasarą mano lėlę pavogei ir atidavei savo Gital. — Pamatysi, mes tavo tėvui parodysim... Įeina motina ir pikta pasižiūri į žydėli: — Meiške, išėik laukan! Matal, kad

mergaitė serga. Meiškė išėina palengva, visai nesisukbinčamas. Tarpdury jis susitinka su mergaitės tėvu.

— Ką tu čia painiojies, eik laukan iš mergaitės kambario, — sako tėvas. Motina nutveria tėvo rankas: — Tu apsiirėngęs?

— Aldona, tik tu nesijaudink. Aš tuoj sugrįšiu. Juk pas mus nieko nerado, aš nekaltas... Vistiek moteris puola jam ant kaklo ir jie abu taip nuolina prie mergaitės lovutės.

— Genute, klausyk, tu nieko nebijok, aš tuoj sugrįšiu... — tėvo balsas nutrūksa, jis be žodžių glosto mergaitę, pabučiuoja jos kaktą ir išėina į kitą kambarį. Paskui ji išbėga motina, mergaitė girdi kaip ji verkia. O paskui visi eina dar pro vienas duris ir garsiai bldėdami lipa laiptais.

Visuose kambariuose tyliu tyliausia, tik už langų bėria automobilis. Mergaitė šalin nubloškia antklodę, išsitiesia ir vienuose marškiniukuose šoka ant stalo kaip kačiukas. Šiltas veidukas išspaudžia į stiklą ir žiūri į laukus.

Už langų balta, balta. Labai toli matyti bažnyčia ir didelė namų krūva. Dangumi verčiasi sunkūs debesys ir vienas, toks smailių kampu, ima ir perplauka mėnulį pusiau.

Pro lango pravažiuoja automobilis. Jis labai sunkiai kabinasi per pusny- no kalniuka. Iš po ratų purkščia sniego srovės.

— Mama, mamytė, atėik pas mane!... Mergaitė dreba, ji susirėčia ir tūpiasi ant stalo. Marškinių kraštai pasilepia jos nuogas kojas.

— Mama, mamytė, kur tu? Man šalta!... O pastogėse pūga unksėja kaip šunytiš ir vėl sniego saujas į stiklius beria.

Tautinė bendruomenė konkrečiai

Žodis atskilęs nuo sąvokos mūsų amžiuje nėra retas radinys. Kaip toli tas skillimas gali nueiti geriausiai patyrėme metelius pagyvenę bolševikinės propagandos tvaikę, kur žodžiai ne tik nereikėję įprasinių sąvokų, bet turėjo kaip tik švirkščią prasmę: išlaisvinti reikėję pavergti, gyventi pasiturinčiai — begaliniai skursti, būti laimingam — tylėti iš desperacijos, ir t. t. ir t. t. Mes neišmokome taip įžūliai tyčiotis iš žmogaus pažinimo galios, bet vis dėlto mūsų ausis praprato nesistebėti, jei žodis neatitinka darbą ar yra tuščiaiduris šablonas, pagaliau ir mūsų lūpos pasisavino tokių šablonų.

Šiandien madingas tautinės bendruomenės terminas. Vyrų, suvokę, visą giliają šio žodžio mistiką, sugebėjo suburti apie save savo tautas, padėjo atskleisti joms jų tautinę individualybę, užbrėžė kelius į ateitį ir valingu žingsniu pradėjo tuo keliu žengti. Kokia menkyta būtų pasisavinti iš jų terminą, bet nepasisavinti esmės ir apie tautinę bendruomenę kalbėti kaip apie kažkokią abstrakciją, kurią šiandien geras tonas reikalauja karts nuo karto paminėti.

Tautinės bendruomenės narys kiekviename savo tautietyje jaučia brolių, o kadangi šeimos gyvenimą jungia ne tik bendros siekiamos idėjos, bet tain pat, ir tai apčiuopiamiausiu būdu, visokie smulkūs kasdieniniai reikalai ir vargai, tai ir tautinės bendruomenės narių ne vis tiek, kaip gyvena ir kuo siejojasi kitas tautietis. Socialinio klausimo jis nepalieka spręsti, tik valstybei, nes valstybės aparatas, nors ir tiksliausiai suorganizuotas, visuomet paliks daugiau ar mažiau biurokratinę mašiną, kuri paprasta administracine tvarka nebus visiems prieinama ir ne prie visų galės prieiti. Laisvas ir individualinis ryšys tarp neturinčiojo ir turinčio šio-ki tokį perteklių šiuo atveju be praktinės turi ir didelės ugdomosios reikšmės. Todėl Vokietijoje nuo pat šio karo pradžios kiekvienais metais žiemos pagalbos propagandos priekyje atsistoja pats Fiureris.

Besiartinančios žiemos akivaizdoje ir mums tenka rimtai susirūpinti ta grėsme, kurią žiema savaime atneša mūsų nepasiturintiems tautiečiams, o ypač šiemet, kada kad ir žaibo greitumu pro

mūsų kraštą pralėkusių karo pėdsakai tebėra neišdilę ir kada turime pareigą visomis išgalėmis prisidėti prie taip gerai mums leidusio save pažinti prieš sunaikinimo. Tik konkrečiais žygiais ir konkrečiai duokle parėmus savo brolių, mūsų žodžiai apie tautą ir tautinę bendruomenę nebus skambantis varis, bet gyvi ir organiška susiję su savo ženklinamomis sąvokomis. Šiandien šen bei ten bandanti suklestėti spekuliacija yra aiškiai neigiamas čia minėta prasme reiškinys, nes nuo jos daugiausia kenčia neturtingi, bet sąžiningai dirbą tautiečiai. Skebdami kovą šiam reiškiniui, mes tuo pačiu juos paremsime, bet tai tik mažutė negatyvi pagalba. Kuro ir drabužių klausimas neturtingoms ir turinčioms mažamečių vaikų šeimoms šiemet itin jautrus. Žinome, kad atitinkamos valdžios įstaigos ir kompetentingos organizacijos ims plačiu mastu šį reikalą tvarkyti, bet užsiminėme apie tai dėl to, kad primintume ir visuomenei josios pareigą, o tikrame reikale lietuvių visuomenė nekarta yra įrodžiusi savo pareigingumą.

Ir neturį asmens dokumentų privalo registruotis

Kaj kurie Kauno miesto gyventojai, pakeitę butus, turėjo įsiregistruoti naujose apsigyvenimo vietose. Bet dalis gyventojų negalėjo nustatyti laiku įsiregistruoti, nes dėl įvairių aplinkybių yra netekę asmens dokumentų.

Gyventojų judėjimui registruoti įstatymui vykdyti taisyklės reikalauja, kad visi gyventojai būtų registruoti. Bet kas asmens dokumentų neturi, taj negali būti registruojamas ir net priimamas į butus gyventi.

Neturintiems asmens dokumentų taisyklės leidžia apsirūpinti policijos išduodamais įsiregistravimo reikalams pažymėjimais įsiregistruoti.

Įsiregistravimo reikalą pažymėjimus gali gauti visi, kas dar nėra dėl neturėjimo asmens dokumentų įsiregistruavę ir turį tuojau įsiregistruoti.

Įsiregistravimo reikalą pažymėjimus išduoda kiekviena Kauno m. policijos nuovada.

Kas pažymėjimą norį išgauti, turi atsinešti namų knygą, kurioje paskutinį kartą su asmens dokumentais buvo įregistruotas. Iš namų knygos policija, padariusi atitinkamą pasiteiravimą, galės išduoti pažymėjimą.

Be to, pažymėjimo gavėjas turi dar atsivesti du, turinčius asmens

dokumentus, pilnateisius, raštingus, policijai patikimus liudytojus, kurie paliudys norinčio išgauti registravimuisi pažymėjimą asmens tapatybę.

Įsiregistruavę su pažymėjimais asmenys turį rūpintis išgauti asmens dokumentus.

Išduotieji policijos pažymėjimai įsiregistravimo reikalams neturi asmens tapatybę įrodyti dokumento vertės ir neatstoja svetimšalio liudijimo ir tinka tik įsiregistravimui vienam kartui pažymėjime nurodytoje vietoje.

Kas dėl neturėjimo asmens dokumentų dar neįsiregistruavo, taj turi atlikti iki š. m. spalio 20 d.

Gen. Franco telegrama Fiureriui

BERLIN. Ispanijos valstybės še-
fas generolas Franco paskutinių
didelių vokiečių ginklo pasiekimų
proga pasiuntė Fiureriui tokią tele-
gramą: Savo ir ispanų tautos
vardu reiškiau Jūsų Ekscelencijai
garbingos vokiečių kariuomenės
paskutiniųjų ir galutiniųjų prieš
civilizacijos priešą pasiekimų proga
mano giliausia pasveikinimą. Fi-
ureris padėjo Ispanijos valstybės
galvai tokia telegrama: Jūsų Eks-
celencija, dėkoju Jums už Jūsų
nuoširdžius sveikinimus vokiečių
ginklų pasiekimo proga. Aš džiau-
giuosiu, kad šiame galutiniame kari-
nio bolševizmo sunaikinime daly-
vauja ir Ispanijos savanoriai.

Ta pačia proga nuoširdžiomis te-
legramomis pasikeitė ir Ispanijos
užsienių reikalų ministeris Serrano
Suneris su Reicho užsienių reikalų
ministeriu von Ribbentropu.

ANKARA. Istanbule Bayasito
mečetėje buvo atlaikyto, pamaldos
už Teherane mirusių turkų ambasadorių
Suard Davaza. Ambasadorius
buvo palaidotas Edirne Kapu ka-
puose.

AMSTERDAMAS. Anglų infor-
macijų biuro pranešimu, į Angliją
atvyko aviacijos maršalas R. Wi-

liamsas perimti vadovavimą Aus-
tralijos aviacijos generaliniam šta-
bui.

Anordnung über Ablieferung von rohen Häuten und Fellen

Um eine ordnungsgemäße Erfas-
sung und planmäßige Bedarfsdek-
kung vornehmen zu können, ordne
ich hiermit folgendes an:

I.
Sämtliche Vorräte und Neuanfälle
an Schaffellen, Rindhäuten, Rosshäuten,
Kalbfellen, Fohlenfellen, sowie
alle anderen Häute, Felle und Pelzfäl-
le im frischen, gesalzenen oder ge-
trockneten Zustand sind an die Sam-
melstellen der Maistas abzuführen.

Die aufgeführte Rohware darf
nicht zurückgehalten werden und
auch nicht selbstverarbeitet werden.
Es ist ferner verboten, Rohfelle bzw.
Rohhäute verarbeiten zu lassen.

II.
Gerbereien dürfen rohe Häute und
Felle jeder Art nicht im Lohn für
Privatpersonen gerben. Anlieferer
von Rohware sind darauf hinzuwei-

sen, dass sämtliche anfallende Häute
und Felle an die Maistas A. — G. ver-
kauft werden müssen.

III.
Im Arbeitsvertrag festgelegtes De-
putat an rohen oder verarbeiteten
Fellen und Häuten ist in Barlohn um-
zuwandeln. Dabei ist der bei dem
Verkauf erzielte Erlös zu Grunde zu
legen.

IV.
Zu widerhandlungen gegen die Be-
stimmungen dieser Anordnung wer-
den strengstens bestraft.

V.
Die Anordnung tritt mit dem Tage
der Verkündigung in Kraft und hat
bis zum 1. Mai 1942 Gültigkeit.

Der Generalkommissar in Kaun
I. A.
Dr. PENSE

Anordnung des Generalkommissars in Kaun über Höchstpreise für Gartenbauerzeugnisse

Auf Grund des Paragraphen 3 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland des Herrn Reichskommissars für das Ostland vom 11. September 1941 gebe ich folgende Höchstpreise für Gartenbauerzeugnisse im Generalkommissariat Kaun bekannt:

Erzeuger- Höchstpreis in RM per 50 kg	Grosshandels- Höchstpreis in RM per 50 kg	Kleinhandels- Höchstpreis in RM per 1 kg	
Weisskohl	2,40	3,—	0,08
Möhren	4,50	5,65	0,14
Rote Beete	2,40	3,—	0,08
Rotkohl	5,—	6,25	0,16
Zwiebeln	12,—	15,—	0,38
Knoblauch	20,—	25,—	0,62
Meerrettich	20,—	25,—	0,62
Tomaten, reife	14,—	17,50	0,44
Kürbis	4,50	5,65	0,14
Sellerie	14,—	17,50	0,44
Petersiele	12,50	15,65	0,40
Steinpilze, Champignon	20,—	25,—	0,62
Pfifferlinge und Mischpilze	12,—	15,—	0,38
Aepfel, 1. Güte	25,—	31,25	0,80
Aepfel, 2. Güte	20,—	25,—	0,62
Aepfel, 3. Güte	15,—	18,75	0,47
Falläpfel	10,—	12,50	0,31
Preiselbeeren, Moosbeeren	19,—	23,75	0,60
Sauerkohl	5,75	7,15	0,18

Preisverstöße werden streng bestraft.

Der Generalkommissar in Kaun
I. A.
Dr. PENSE

Generalinio Komisar Kaune potvarkis dėl maksimalinių kainų vaisiams ir daržovėms

Remdamasis p. Reicho Komisar Rytų Kraštui 1941 metų rugsėjo 11 d. Bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimo nustatymo Rytų Krašte § 3, nustatau šias maksimalines kainas vaisiams ir daržovėms Generalinio Komisarato Kaune ribose.

Maks. kainos gamintojui
RM už 50 kg.

Maks. kainos detal. prekyb.
RM už 50 kg.

Maks. kainos detal. prekyb.
RM už 1 kg.

Kopūstai	2,40	3,—	0,08
Morkos	4,50	5,65	0,14
Burokai	2,40	3,00	0,08
Raudonieji kopūstai	5,—	6,25	0,16
Svogūnai	12,—	15,—	0,38
Cesnakai	20,—	25,—	0,62
Krienai	20,—	25,—	0,62
Pamidoral, prinokę	14,—	17,50	0,44
Moliūgai	4,50	5,65	0,14
Salieros	14,—	17,50	0,44
Petruškos	12,50	15,65	0,40
Baravykal, šampinjonai	20,—	25,—	0,62
Voveruškės, mišrūs grybai	12,—	15,—	0,38
Obuoliai, I rūš.	25,—	31,25	0,80
Obuoliai, II rūš.	20,—	25,—	0,62
Obuoliai, III rūš.	15,—	18,75	0,47
Krėsti obuoliai	10,—	12,50	0,31
Bruknės, spanguolės	19,—	23,75	0,60
Rauginti kopūstai	5,75	7,15	0,18

Kainų nesilaikymas bus griežtai baudžiamas.

(pas.) Dr. PENSE,
Už Generalinį Komisarą Kaune

Įsakymas žalių odų ir kailių pristatymo reikalui

Kad galima būtų tvarkingai surinkti ir pagal reikalą planingai padalyti, nustatau kas seks:

I.
Visos turimos atsargos ir naujai atsirandantieji nesūdyti, sūdyti arba džiovinoti avikailiai, galvijų odos, arklių odos, veršiukų kailiai, kumelių kailiai bei įvairios kitos odos ir visokie kailiai turi būti pristatyti į „Maisto“ surinkimo punktus.

Išvardytosios žaliavos negalima pasilikti sau, taip pat negalima jos pačiam išdirbti. Be to, draudžiama žalius kailius bei odas duoti kitam išdirbti.

II.
Kailių išdirbimo įmonės neturi teisės iš privatinų asmenų priimti išdirbimui už atlyginimą įvairias žalias odas bei kailius. Atnešusieji žaliavą įspėjami,

kad visos atsirandantios odos ir kailiai turi būti parduodami A. B-vei „Maistas“.

III.
Samdos sutartyje žaliais arba išdirbtomis kailiais bei odomis numatytoji ordinarija pavertama grynais pinigais. Šiam apskaičiavimui imama pagrindan parduodant gautoji kaina.

IV.
Šių nuostatų nesilaikantieji bus griežčiausiai baudžiami.

V.
Šis įsakymas įgyja galios nuo paskelbimo dienos ir veikia iki 1942 m. gegužės mėn. 1 d.

Už Generalinį Komisarą Kaune
DR. PENSE

Is vakarykščių sporto įvykių Kauno stadione. Iš kairės: Parkūno ir LFLS futbolo komandos. Dešinėje: dviračių lenktynių laimėtojai: Jodžbalys (3 v.), Paršaitis (1 v.), Zelenkovičius (3 v.).

SPORTAS

LFLS - PERKUNAS 2:2

Didysis futbolo susitikimas, Perkunas - LFLS, pasibaigė lygiomis 2:2. Pirmasis kėlinys 2:0 Perkūno naudai. Nors prieš susitikimą dalis žiūrovų tikėjo aiškia Perkūno pergale, bet per žaidimą gerokai nusivylė. Perkūnas pasirodė gana blankiai. Nors pavieni žaidikai buvo geri, bet bendras darbas dažnai nevyko. Silpnai sukovojo saugų trejetas. Tuo tarpu LFLS atkakliai kovojo ir buvo vertas kuklios pergalės, tik puoliukų deliumas ir netikė šūvalis neleido pasiekti įvarčių.

Pirmam kėliny žaidimas labai permainingas. Ir Perkūnas ir LFLS pasikeičia anpuoliais, bet jie lygiai vieniems ir kitiems nesėkmingi. Įvarčio tenka laukti ilgą laiką. Penkauskas paduoda prie vartų, Skeivys pakša galvą ir kamuolys tinkle. 1:0 Perkūno naudai. Po 9-ny minučių Skeivys panašiu būdu fiksuoja 2:0.

Po pertraukos daugiau vyrauja LFLS. Daug šūvių eina į užribį. Bėliulevičius praleidžia suksinė proga. 25 min. Jankauskas dido persvara iki 1:2. Po 12-kos

min. Piluškevičius išlygina. Ir toliau spaudžia LFLS, akimirkomis sukrunta Perkūnas, bet pasekmė lieka ta pati. Neblogai teisėjavo Thuseit. Iš LFLS gerai dirbo dešinysis sparninis Andriuskevičius. Jo kairysis partneris Ballulevičius buvo veržlus, bet prie vartų likdavo bejėgis. Perkūno vienuoliktę ypatingų įskilimų nesimatė.

Atkreiptas dėmesys į tvarką stadione rungtynių metu. Prie abiejų vartų susigūžė būriai žiūrovų, ten pat susirinko keliolika vaikų, kurie buvo pradėję saviveiklos spektaklį, nesaugiai pasibok-

suoti ir pažeisti kamuoliu. Vienas prie vartų stovėjęs žiūrovų, kartą įsoko į aikštę ir sukludė žaidikui palmti kamuolį. Neaišku buvo, ar kampinis, ar užribis. Tokie reiškiniai jėku nepateisinami ir turėtų galutinai baigtis.

Pertraukos metu lenktyniavo dviratininkai. 10 km nuotolį laimėjo Paršaitis, parodęs laiką 17:55 min. Aršiausias varžovas, Severinas, dėl defekto turėjo iš lenktynių pasitraukti. Antrąją vietą užėmė paskutiniųjų panašių lenktynių laimėtojas Juodėba'ys. Trečioji vieta teko Zelenkevičiui.

LGSF suklupdė Perkūną 26:25 (6:13)

Po ilgesnės pertraukos vakar halėje pasirodė krepšininkai. Žaidė Perkūnas su LGSF. Po nuotaikingos kovos, kiek nelaukta, bet pelnytai, susitikimą laimėjo LGSF 26:25. Pirmasis kėlinys baigėsi 13:6 Perkūno naudai.

Pradžioje aplygis žaidimas ir krepšių laukti tenka ilgokai. Po penkių rungtynių minučių Pimenovas iš baidos deda 1:0 LGSF naudai. Kulakauskas prideda dar vieną baidą. Bet tuoj Norkus susiderina su Mackevičium ir vikriai prasmukęs pasekmė išlygina. Toliau aiškiai vyrauja Perkūnas. Puzinauskas II įmeta dvi baidas, Puzinauskas I kartoja nuo lentos, Leščinskas, Puzinauskas II - tolesnių metimų autoriai. Išterpia Pimenovas. 10:4 Perkūno naudai. Puzinauskas I įmeta baidą, Leščinskas viena ranka pasiekia pilno krepšio. Dar Pimenovas kartoja nuo lanko atšokusį kamuolį, ir galutinė kėlinio pasekmė: 18:6 Perkūno.

Antro kėlinio pradžioje gyvas permainingas žaidimas. Minutė po minutės labiau susiderina LGSF ir Perkūnas turi rūpesio. Procevičius vienas praeina. Norkus I atsilygina, bet už keliolikos sekundžių Pimenovas skirtumą mažina. Kulakauskui pavyksta gražus metimas - 15:12, Mackevičius bando iš tolo. Yra Tumaitsis atsiliepia - 19:14. Norkus I pašoksta - 21:14. Perkūnas ima pertraukė. LGSF žygyje ir Tumaitsis imeta pilną krepšį. Perkūno žaidikai atidžiai dengiami ir negali prieiti prie krepšio. Puzinauskas II mėgina iš toliau. Yra. Tumaitsis iškovoja kamuolį ir 21:18. Žaidimas visą laiką buvęs didėles spartos, dar labiau pagyvėjęs. Perkūnas mėga anpuolių po anpuolio. Leščinskas vainikuoja pastangas - 23:18. Tuoj Puzinauskas I praeiplėšia ir jau 25:18. Bet tai visas Perkūno kapitalas. Liko penkos minutės. Rungtynės tampa audringos. Daugiau vyrauja LGSF. Pimenovas, Procevičius fiksuoja 25:22. LGSF ima pertraukė. Liko trys minutės. Perkūnas puola, bet LGSF vyk-

sia! dengia. Perkūnas laiko kamuolį, bet LGSF tuoj jį iškovoja ir Tumaitsio du metimai pasiekia tikslą. Persvara nusvyra LGSF pusėn. Puzinauskas I gauna mestį baidą. Liko 50 sekundžių. Vietoj Tumaitsio išeina Bendinskas. Puzinauskui I nepavyksta metimas, LGSF gauna kamuolį ir rungtynės baigiasi. Apkritai, rungtynės nebuvo menko lygio, didelės spartos, akimirkomis matėsi žaidikų nepripratimas prie naujų žaidimų sąlygų.

Kopenhagoj įvyko plaukymo rungtynės. 400 m laisvu stiliumi laimėjo Hvegeris - 5:10.5, antrąją vietą užėmė nauja, greit kylanti pajėga Harupė, nuotolį praplaukusi per 5:19.1. 200 m krūtine Soerensenė startavo vyrų grupėje ir užėmė trečiąją vietą. 100 m krūtine pergalė iškovojo ta patį Soerensenė - 1:27.5.

Kauno Teatras

Trečiadienį, spalio 15 d.

CARMEN

G. Bizet 4 v. opera. Bilietai nuo 3-15 Rb.

Penktadienį, spalio 17 d.

SUDRUMSTA RAMYBĖ

P. Valčiūno 3 v. drama. Bilietai nuo 1-6 Rb.

Šeštadienį, spalio 18 d.

AIDA

G. Verdi 3 p. opera. K. PETRAUSKUII dalyvaujant. Bilietai nuo 3-15 Rb.

Sekmadienį, spalio 19 d., 13 val.

DIREKTORIUS FLAKSMANAS

Otto Ernsto 3 v. pjesė. Bilietai nuo 1-6 Rb.

Sekmadienį, spalio 19 d., 13 val.

UŽBURTOJI FLEITA

R. Drige 1 v. baletas

KVIETIMAS ŠOKIUI

Weberio 1 v. baletas

VIENOS DŽIAUGSMAS

J. Strausso muz. 1 v. baletas. Bilietai nuo 2-12 Rb.

Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais - nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Kauno Jaunimo Teatras

Šeštadienį, spalio mėn. 18 d.

TĖVO PALIKIMAS

3 pav. inscenuota liaudies pasaka BRĖMENO MIESTO MUZIKANTAI 4 pav. inscenuota brolių Grimmų pasaka KONCERTINĖ DALIS

Sekmadienį, spalio mėn. 19 d.

12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKŠČIUSIUS

S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka

Spektaklių pradžia 15 val. Bilietai parduodami teatro kasoje (Laisvės al. 41, telef. 23717) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

Elektros Stočiai reikalingi krovikai, iškrovinėti šurpes. Darbas akordin's. Smulkiau sąlygas galima sužinoti Kaune, Keetučio g. 22 Nr., kasdien be šventadienių nuo 8-16 val. 1836(1)

I LAISVE

Redakcija - Duonelaičio 24, II a., vyr. redaktorius tel. 20520, redakcijos sekretoriaus - 21414, redakcijos - 20530. Interesantai priimjami 12-13 ir 17-18 val.

Administracija - Duonelaičio 24, I a., tel. 26375. Skelbimai priimami tik iš vakaro iki 18 v.

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK. I SAPIEGOS 6 EIK

Vertimų biuras „Plunksna“ verčia į vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus, Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tif 23727. 1734

Mechaniskoj dviračių d-vėj, Kaunas, Lukšio g-vė 12, taiseau ir atnaujinu dviračius, siuvamas mašinos, telefonus, motociklus, iv. elektro aparatus. Minėtus daiktus perku parduodu ir keičiu. 1784(3)

Pirkiau rašomąją mašiną, foto aparatą, arifmometrą, Laisvės al. 38, bt. 4, telef. 21407. 1777(3)

RADIO TAISYMAS

Kvalifikuotas technikas taiso radijo aparatus. Tel. 28244 (buv. 23286). Skambinti 7-10 val. ir 21-23 val. 1847(1)

Duosiu kambarį šeimynoj intel. material, kuri sutiktų padėti patarnauti. Sužinoti popiet. val. Telef. 20442. 1827(1)

Reikalinga tarnaitė nedidelei šeimai be vaikų. Ožėskėnės 3, bt. 3. 1823a(1)

Sekmadienį, IX. 28 Kūno Kultūros Rūmų stadione pamesta stalo teniso raketė žaliame mokytyse. Radusiam duosiu 100 rublių. Gražinti: Ožėskėnės 3, bt. 3. 1828(1)

Perku ir mainau Lietuvosus pašto ženklus. Vilnius Jazajskio 16-3. Įėjimas iš Pakalnės g. Nuo 15-17 ir nuo 19.30-21.30 val. 1830(1)

Studentas Skeberdis, Zarasuose, žuvusio Petro Skeberdžio brolio, prašoma brolio reikalais užti į knygyną Šančiai, Juozapavičiaus pr. 45 nr., pas Lelėšų. 1831(2)

Reikalinga ateinanti tarnaitė, dirbanti kelias valandas po piet. Kreiptis: Vienulių g-vė 12b, bt. 3. 1832(1)

Valdininkas, inžinierius, ieško mažo buto ar 2 kambarių su bendra virtuve centre ar netoli. Nurodžiusiam 100 rubl. Pranešti tel. 24800. 1833(2)

Kauno Valst. Malūnui Nr. 4 reikalingi darbininkai. Kreiptis: Aleksotas, Minkauskio g-vė Nr. 98, V. Malūno raštine. 1834(4)

Reikalinga namu ruošai ateinanti šeiminkė. Perkūno al. 8. L. Čepienė, tel. 220-97 (nuo 14-16 val. kasdien). 1837(1)

Skubiai pirkiau kuklią, šviesios spalvos, balingą suknelę. Mokėsiu gerą kainą. Siūlyti laikr. administracijai Nr. 1896. 1838(1)

DĖMESIO

Spalio 9 d. Kaune pamesta mėlynos spalvos piniginė, kurioje buvo P. Juozaitytės leidimas (Zulaušų) motociklui. Gražinusiam piniginę ir motociklui leidimą. Ieška piniginę buvę pinigai, plus 50 rublių už atnešimą. Gražinti: Kaunas, Archyve g. 14 tel. 25948, P. Juozaitytei. 1839(1)

Mažai šeimai reikalinga sąžininga šeiminkė nuo 40-50 m. amž. Yra 3 metų vaikas. Atlyginimas geras. Kreiptis nuo 5-7 val. p. p. Maironio g-vė 12 Nr., bt. 3. 1841(1)

Brangiai sumokėsiu už elektr. kroenį kamb. apšildymui. Stankevičius, Višinskio g. 66-2. Tel. 22437. 1842(2)

RADIJO PROGRAMA

ANTRADIENIS, X. 14 d.

5.00 Vokiečių kariams; 6.00 Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 7.00 Zinios vokiečių k.; 7.15 Zinios, pranešimai, dienos programos; 7.45 Tarpinė muzika; 8.00 Mankšta moterims. Vad. Danutė Nasvytytė; 8.15-9.15 "ertrauka"; 9.15 Zinios; 9.30 Koncertas (pl.); 10.10 Antanas Bružas: Vilnius pirmą karodieną; 10.30 Koncertas (pl.); 11.30 Aleksandras Merkelis: Bolševikų teroras; Kauno apylinkėse; 11.50 Iš tautosakos lobyno (Parengė Antanas Miškinis); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus. Zinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Tarpinė muzika; 12.30 Zinios vokiečių k.; 12.45 Vidudienio koncertas (transl. iš Vok.); 14.00 Zinios vokiečių k.; 14.15

Popietinis koncertas (transl. iš Vok.); 15.00 Zinios vokiečių k.; po žinių - pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų vaikas; 17.00 Zinios vokiečių k.; 17.15 Zinios, laikraščių naujienos, pranešimai; 17.45 Prof. Kolupala: Nemunas - mūsų upių tėvas; 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausybės vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 Zinios, programa rytdienai; 20.30 Vokiškai lietuviams; 20.45 Dr. Jonas Malusas: Lietuvių būdo teigiamumai ir neigiamumai; 21.00 Koncertas: dalyvauja Andriaus Kairio ketetas ir radiofono saloniinis orkestras; 22.00 Zinios vokiečių k., žinios lietuvių k., šokių muzika; 23.00 Progr. pabaiga.

AUKŠTOJO MOKSLO D-TO DIREKTORIUS INTERESANTUS PRIIMI-NĖS IR KAUNE

Universitetų darbo metu Švietimo Vadybos Aukštojo Mokslo Departamento direktorius priima interesantus ir Kaune, būtent, penktadieniais ir šeštadieniais 13-15 val. Universitete rektorate. Kitomis dienomis priima Vilniuje Voliano 10.

SKELBIMAS

Vilniaus Universiteto klausytojai turi užpildyti nustatytos formos anketas ir jas įteikti savo fakulteto dekanatui.

Blankai anketoms surašyti gaunami fakultetų dekanatuose. Kas neužpildys anketos - nebus registruojamas klausytoju. Rektorius

SKELBIMAS

Remiantis p. Generalinio Komisarо Kaune 8. m. spalio mėn. 10 d. patvarkymu, skelbiama, kad nuo 8. m. spalio mėn. 9 d. nustatomos šios detalinės spirito ir degtinės pardavimo kainos:

Table with 3 columns: Spiritas 95%, Degtinė 40%, Litras, Rem. Values: Spiritas 95% - 0.75 litras - 5.25 Rem, 0.5 litras - 3.5 Rem, 0.25 litras - 1.75 Rem. Degtinė 40% - 1 litras - 3.40 Rem, 0.75 litras - 2.55 Rem, 0.5 litras - 1.70 Rem, 0.25 litras - 0.85 Rem.

Šios kainos nustatomos drauge su buteliu. Pardavinėti spiritą ir degtinę brangesnėmis, kaip čia nurodyta, kainomis ir imti atskira kaina už butelį draudžiama. Spiritas ir degtinė turi būti pardavinėjami šiomis kainomis, neatsižvelgiant į tai, kad etiketėse yra pažymėta sena kaina. 1941 m. spalio mėn. 11 d. VALST. SPIRITO IR DEGTINĖS TRESTAS 1835(1)

Smulkūs skelbimai

Reikalinga gerai žinanti vokiečių kalba mokytoja. Skambinti nuo 18-23 val., telef. Nr. 41860; Šančiai, Siūly g. Nr. 29, bt. 4. 1840(1)

Tuoju reikalinga vaikų mylinti ir mokanti valgius gaminti tarnaitė. Dėl sąlygų kreiptis: Kapsų g-vė 51 Nr., bt. 1 arba telefonu 28410 Nr. 1843(1)

SKELBIMAS

Pranešu visuomenės ir giminių žiniai, kad buvęs mano vyras Klusas Marcelinas, gim. 1903 m. Šiauliuose, mane apeidęs 1941 m. VI. 23 d. 8 val. išvyko iš namų, Spynų 14, nekilmia kur, todėl už jo veiksmus neatsakau. Buvusioji žmona Erna. 1844(1)

Kas žino apie karšvių Kostą Kaušini, paskutiniu metu laiku buvusį Varėnos poligone, prašau pranešti tėvams, Utenos aps., Malėtų vieš., Gaiškų km. p. a., Kaušiniui Vladui. 1845(1)

Tuoju reikalinga tarnaitė. Sužinoti: Putvinskio g. Nr. 23, bt. 2. Gryblinė. 1846(1)

Ieškau mokytojaus - repetitoriaus, kuris galėtų duoti pamokas. Prašau pranešti Savanorių prosp. Nr. 131. 1848(1)

Stiklo fabrikas Aleksotas perka juodo ir balto stiklo lauzą. Su pasiūlymais kreiptis į fabriko kontorą Aleksote, tel. 21973 darbo valandomis. 1770(3)

KAPITOL

„TRYS KODONAI“ su Renė Deltgen, Ernst von Klipstein, Iosef Sieber, Harald Paulsen ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

FORUM

„MAZAS ŽMOGUS - DIDELI TROŠKIMAI“ su Viktor de Kowa, Gusti Huber, Georg Alexander ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

GLORIJA

„KEBLIOS SITUACIJOS KŪDIKIS“ su Ludwig Schmitz, Marijanne Simson, Paul Klinger ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

DAINA

„BUS DAUGIAU“ su Franke Lauterbach, Viktor Stahl, Oskar Sima ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

PASAKA

„PANDURU TRENKAS“ su Hans Albers, Käthe Dorsch, Sybille Schmitz ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

AUŠRA

„KONCERTAS LANKOJ“ su Hell Finkenzeller, Kurt Meisel, Gustav Waldau. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

SATURN ir LYRA

„KALNŲ MERGINA“ su Heidemarie Hatheyer, Eduard Köch, Adalbert Schlettow. Seansų pradžia: 6 ir 8 val.

UNION

VILIJAMPOLEJ

„LAIMĖ ČIA PAT“ su Maria Andergast, Oly Holzmann, Hans Marr, Wolf Albach-Redty ir kt. Seansų pradžia: 6 ir 8 val. Sekmadieniais seansų pradžia: 4, 6 ir 8 val.

Visur aktualios apžvalgos iš rytų fronto.

Visos filmos rodomos su lietuviškais parašais.

Skelbimas

Kauno Valstybinė Degtinė Gamyklė nuo 1941 m. spalio m. 13 d. supirkinės monopolinio tipo butelius 1/4, 1/2, 3/4 ir 1 litro talpos bet kokiam kiekyje.

Table with 2 columns: Už vieną butelį mokama, 1/4 litro talpos - 0.60 Rub. 0.05 Rm., 1/2 " " - 0.50 Rub. 0.05, 3/4 " " - 0.80 Rub. 0.08, 1 " " - .80 Rub. 0.08

neatsižvelgiant butelio kainos etiketėje, ar butelis visai ne etiketės.

Buteliai superkami Kaune, Bažnyčios g-vė 12 Nr. darbo dienomis nuo 8 iki 15 val.

Kauno Valstybinė Degtinės Gamyklė 1786 (3)

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2.-; darbo siūlantiesiems Rub. 10.-; pirmo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15.-; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“, Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Pradėkim žiemos pagelbą

Vokiečių tauta iš seno praktikuoja gražų žiemos pagelbos pavyzdį. Paprastai iš anksto, prieš žiemą pradėdamos aukų rinkliavas. Vėliau jos panaudojamos tiems, kuriems labiausiai reikia padėti. Tokios žiemos pagelbos rinkliavos vyksta ir žiemos metu, kol neateina pavasaris, vasara. Tada pati gamta pasima didelę globos dalį sau.

Visai neseniai žiemos pagelba buvo pradėta Vokietijoje. Pradėti žiemos pagelbą pakvietė vokiečių Fuehrerio kalba. Ir čia Lietuvoje vokiečių kariai kvietė aukoti žiemos pagelbą. Pasirodo, kad vokiečių tautai žiemos pagelba yra ne vien materialinis, bet moralinis pradas. Sveiki, darbingi žmonės turi padėti sergantiems, vargstantiems, nelaimės ištiktiems.

Lietuvoje, nors karo audra nepadarė per daug didelių nuostolių, bet vis dėlto ji palietė daugelį vietų ir tų vietų gyventojus. Be to, ir šiaip atsitinka daug nelaimių, pvz., gaisras, liga ir kita. Pagaliau, daugelis lietuvių grįžta iš belaisvių stovyklų, kur buvo patekę drauge su bolševikų kariuomenės daliniais. Belaisviai yra bolševikų karo ir likimo labai išvarginti. Taip pat nežinoma, kas juos ir namuose, po tokios pertraukos laukia. Ką gi reikia daryti visais tokiais atvejais?

Visais tokiais atvejais reikia padėti. Čia ne tik grįžusiems belaisviams, bet dar ir tebesantiems nelaisvėje. O taip pat visai ellei žmoniui, čia pat Lietuvoje, reikalingiems vienos ar kitos paramos. Reikia manyti, kad čia nėra ir negali būti nuomonų skirtumo. Todėl reikia laukti, kad žiemos pagelbą mūsų visuomenė gražiai parėms. Pagaliau, kas turi pradėti tais dalykais rūpintis? Ir tai nesunku išspręsti.

Anksčiau Lietuvoje veikė Žmogaus Globos Draugija. Betgi dabartinėmis aplinkybėmis draugijos veikla būtų per siaura. Čia reikia platesnės ir bendresnės veiklos. O tai daryti turėtų kuri nors plačiai žinoma organizacija. Jei iki šiol Lietuvos Raudonasis Kryžius rūpinosi tremtiniais, jų šeimomis, taip pat nukentėjusiais nuo karo, tai dabar reiktų pradėti rūpintis, tam pačiam Lietuvos Raudonajam Kryžiui ir žiemos pagelba. Pagaliau tai būtų ir žymesnių veikiančių institucijų žiemos pagelbos darbo pasiskirstymo dalykas. Tačiau žiemos pagelbos darbą reikia pradėti tuojau. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad žiemos pagelbos reikalas turėtų rūpėti ir mūsų socialinio draudimo įstaigoms ir pareigūnams.

Ne be to, kad šie klausimai gali būti aptarti vienos ir kitos instucijos drauge. Be to, čia galėtų padėti ir kuri nors kita veikianti organizacija. Tačiau pirmiausia čia reikalinga moralinė parama ir aktyvas pradėti veikti. Vėliau, žiemos pagelbos darbas savaime vyks. Nereiktų daryti išvadų, kad žiema čia pat, nes tinkamai subruzdus, dar viską galima pataisyti. Tik jau nieko nebereikia laukti.

Be to, jei kuri labdarių iniciatyva čia, ar kitose vietose, yra pasireiškusi, tai apie tai reiktų viešai žinoti. Pagaliau rūpinantis žiemos pagelba reiktų rūpintis gana plačiu mastu. Tai ne tik čia Kaune, bet taip pat Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose. Lietuvoje žiemos pagelbos tinklas savo organizaciniu atžvilgiu neturėtų būti retas. Be to, žiemos pagelba turėtų pasirūpinti ir tais žmonėmis, kurie vieni ar kitais keliais yra palikę Lietuvą, nors tai būtų mūsų priešų žmonės ar vaikai. Čia taip pat reikia vardan žmoniškumo ir tautinės garbės kiek galima padėti. Nereiktų suprasti, kad tai būtų savo tautiečių skriaudimas ir globojimas kitų. Tai būtų tik riteriškas gestas, kiekvieno vargstančio, ypač moteries ir vaiko, atžvilgiu. Tokių tradicijų Lietuva visais laikais yra turėjusi. Tų tradicijų neturėtų netekti ir dabar.

Be abejojimo, nereikia suprasti, kad žiemos pagelba turi rūpintis vien aukomis ir nedarbu. Ne, žiemos pagelbai pirmiausia rūpi parama, o visam kitam turi padėti darbas.

BREMENO MIESTO MUZIKANTAI

Jaunimo Teatro premjera

Vakar Kauno Jaunimo Teatras su-traukė labai daug žiūrovų pažūrėti jau antros šį sezoną premjeros. Iš tikrųjų, tai buvo pirmoji premjera, nes „Dvyliką brolių juodvarniais lakščiusių“ buvo jau seniau vaidinta. Vakaryktė premjera buvo sudaryta net iš trijų dalių. Pirmoji dalis — tai vokalinė muzikinė dalis su lietuvių laudies pasakos „Tėvo palikimas“ inscenizavimu. Po to Kauno policijos dūdų orkestras atliko kai kurių muzikos kūrinių interpretacijas. Pagaliau, trečioji dalis — „Bremeno miesto muzikantai“, brolių Grimų inscenizuota pasaka.

Pastarasis veikalėlis ir buvo tikroji premjera. Tačiau ir abi kitos spektaklio dalys jauniesiems žiūrovams davė daug naujo, įdomaus ir naudingo. Apskritai, jaunieji žiūrovai galėjo patenkinti savo teatralinį skonį. Pirmoje dalyje buvo padainuota, padeklamuota, pasiklausyta akomponimento. Galia, kad dainininkė V. Jonuškaitė susirgo ir negalima buvo išgirsti programoje numatytų dainelių. Lietuvių laudies pasakos inscenizavimas „Tėvo palikimas“ praėjo sklandžiai (K. Jarašūne pastatyta ir inscenizuota), ypač nuotaikinga buvo

žemdirbių dainė. Be to, pasaka išlaikė lietuvišką stilių.

Nors Kauno policijos orkestras nebuvo džiausias programos atrakcionas, tačiau dūdų orkestru jaunieji žiūrovai labai susidomėjo. Daugiausiai jiems patiko Rathkės „Mažasis traukinėlis“. Tai muzikos kūriny, vaizduojas važiuojantį traukinį nuo stoties iki stoties. Čia girdėti visi traukinio garsai, o garvežio šniokštinį imitavo pati didžiausia orkestro dūda. Be to, jaunieji žiūrovai džiūgiai palydėjo katutėmis Oerkelio „Jodime meisteri“, gal būt, todėl, kad Marcellis Degutis gražiai paskambino keilifona. Maloniai pasireiškė ir antras orkestro solistas, kuris padidavo fagotui. Tai savo rūšies muzikos instrumentu, jų individualių ypatybių, demonstracija. Dūdų orkestrui dirigavo Bronius Jonušas.

Vykusiai praėjo „Bremeno miesto muzikantai“ su tam tikra didaktine išvada. Pasirodo, reikia dirbti, nenu-stoti vilčiai — viskas gerai pasiseks. Asilas, katė, gaidys, šuo pakankamai jaunuosius žiūrovus prijuokino savo koncertais. Teklo kvarteto koncertai arba repetitijos vis nesisekė, kol jie

savo nežmonišku disonansu neišvokė plėšikų gaujos. Vėliau viskas pasibaigė gerai, nes „Bremeno miesto muzikantai“ gražiai padainavo ir pašoko, o juos pačius gerai sutiko katutėmis jaunieji ir vyresnieji žiūrovai.

Tenka priminti kai kuriuos vakaryktės premjeros trūkumus, kurių daugiau tenka ne teatrui, bet „iš šalies“. Reiktų įprasti neveluotis, tai turėtų įsėdėti ir jaunieji žiūrovai. Tai auklėjamas momentas. Orkestras pasirodė įėjingas, betgi reikia padaryti kai kurių pastabų. Ne visai muzikantai valdo instrumentus, kad jie netarškėtų, pvz., pastatant ant grindų. Tiesa, tai tik buvo viena kartą pastebėta. Pagaliau, savo attrauktas dūdas gali vienodžiau laikyti, pvz., ant kelio arba šiaip kaip nors gražiau. Be to, vakar orkestras neturėjo išreigintų, reprezentacinių drabužių. Su dabartiniais rodytis viešai negalima. Tai visais atžvilgiais turėtų būti suprantama. Šviesos technikai reiktų pasirūpinti šviesos aparatais, kad geriau apviešėtų valdinančių varnų galvas. Pagaliau be reikalo interpretuojant dainėles buvo minima „nania“. Lietuvių kalba turi auklėti, apie ją ir reiktų kalbėti.

Pianisto J. M. Blome koncertas

S. m. spalio 11 d. publikos perpildytos Konservatorijos salės, kurioje buvo matyti nemažai vokiečių uniformotų karių ir gražus būrelis tautiniai drabužiais apsirėngusių lietuvalių, scenoje pasirodė kario uniformoje pianistas Joseph Mathias Blome.

Ipratus vokiečių karius matyti tarp dundandžių patrankų, kaip nepalaužiamos valios narsius karius, iš pirmojo žvilgsnio atrodė, kad nesuderinama toji uniforma su šubertiškomis melodijomis. Tai pirmojo žvilgsnio išpuolis. Pasigirdus fortepijono garsams, p. Blome klausytojus perkėlė iš kuklios Konservatorijos salės į erdvų, turiną ir gražų muzikinį garsų pasaulį. Tą jis padarė ne įsakančia jėga bei bravorišką skambinimą, bet nuoširdžiu Bach'o, Brahms'o ir kitų didžiųjų kompozitorių muzikiniams garsais išreiktų minčių atspasakojimu.

Maloniai tenka pripažinti, kad p. Blome turi visus menininko pianisto privalumus. Nors sistemingai muzikos

pradėjo mokytis tik baigęs gimnaziją, bet turi puikią, briliantinę ir akordinę skambinimo techniką, švelnų užgavimą pianissimo ir pajėgų fortissimo vietoje. Blome yra mėgėjas giliai turinčios muzikos ir jo interpretacija perdėm ekspresyvi, bet niekur neišėjanti iš gražaus skambėjimo ribų. Kaip koncerto programoje nebuvo nei vieno veikalio, pagrįsto išvirsniu bravoriškumu, taip ir išpildytuose veikaluose nebuvo tik sau skambančių tonų, bet viskas buvo išgyventa, atkurta. Nors pradžioje pianistas ir nebuvo pilname susikauptime, bet ir pirmas programos veikalas — J. S. Bach'o Chaconne smuikui, perdirta Busonio fortepijoniui, praskambėjo didingai su plačia niuansų skale. Brahms'o Intermezzo, Capriccio, Rapsodia ir Variacijos ir fuga Händello tema kiekvienas veikalas iš jų buvo parodytas savaimingu veidu ir vykusia Brahms'o veikalų interpretacija, kas ne kiekvienam pianistui sekasi.

Subtilus pianissimo, didingas fortissimo, plati skalė niuansų bei mokėjimas perduoti monumentalumą ir igalina p. Blome gerai interpretuoti Brahms'o muziką. Po svarios ir tirtos Bach'o ir Brahms'o muzikos, atrodė, kad pianistui bus sunku iš karto pereiti prie švelnių Schuberto melodijų.

Bet Schuberto Impromptu As - Dur praskambėjo taip švelniai ir subtiliai arpedžio ir sultingai melodinėse vietose, kad atrodė lyg kitas žmogus skambintų. Chopeno Etudai Ges - Dur — lengvai, bėgančiai, As - Dur — švelnia kantienu ir c - moll su tikru karišku užsidegimu.

Apskritai, p. Blome savo nuoširdžiu ir turinigu skambinimu klausytojus tikrai sugestijuoja, nes pasibaigus programai publika visai nenorėjo skirstytis. Pianistas bus su dideliu įsijautimu paskambino Čiurlionio Ch - moll preluda.

A. BUDRIŪNAS

Kaip buvo sunaikintos 9-ji ir 18-ji sovietų armijos

BERLIN. X. 12. Papildomai prie kariuomenės vadovybės pranešimo iš karinių šaltinių DNB patyrė: Vokiečių kariuomenės pranešimas ir vakardienos specialus komunikatas pranešė apie pasibaigimą mūšio, vykusio į šiaurę nuo Azovo jūros. Tuo mūšiu baigėsi viena iš didžiųjų operacijų Rytų fronte. To mūšio pabaiga dar kartą atvaizduoja lemiamus laimėjimus. Prie Dniepro kilpos, nuo Dniepropetrovsko iki Zaporozjės, sovietai kurį laiką dar laikėsi priešindami. Čia vokiečių Rytų frontas pasitūmėjo toliausia į rytus. Sovietų kariuomenės daliniai net toliau į pietus, tarp Zaporozjės ir Melitopolio, buvo priversti daryti priešpuolius. Prieš šiuos priešpuolius iš Dniepropetrovsko pietų link puolė generolo pulkininko von Kleisto šarvuotųjų armija, saugydama visas sovietų pozicijas. Sovietai buvo priversti atsitraukti. Jie norėjo su savo abiem, 9-ąja ir 18-ąja, armijomis atsitraukti į rytus. Tačiau generolo pulkininko von Kleisto šarvuotųjų armija užklupo atsitraukiančias bolševikų mases ir sunaikino jas bendradarbiaudama su iš vakarų į rytus besitūmėjančiais vokiečių, italų ir slovakų junginiais. Iš šiaurės čia atžygiavo pėstininkų generolo von Mansteino armija kartu su sąjungininkų rumunų korpo generolo Dumitrescaus kariuomenės daliniais, kurie čia atžygiavo ir iš vakarų. SS junginiais pasitūmėję išilgai Azovo jūros kranto ir iš šiaurės atžygiuojančioms generolo pulkininko von Kleisto šarvuotųjų armijos pajėgoms suėlikus jiems parama, buvo apsuptos devintoji ir aštuonioliktosios sovietų armijos. Sovietams buvo padaryta didžiųjų nuostolių užmuštais ir sužeistais. Tė nuostoliai nuolat didėjo, vokiečių junginiams darant dar tris kylius į apsupimo žiedą atsidūrusius bolševikus. Pagaliau bolševikai bu-

vo visiškai sunaikinti. Į vokiečių rankas pateko 64.325 belaisviai, 120 tankų, 519 patrankų ir nesuskaitoma daugybė kitos karo medžiagos. Tuo pasibaigė operacija, kuri buvo prasidėjusi tučiuojant po mūšio į rytus nuo Kijevo pabaigos. Tą operaciją atliko visa generolo feldmaršalo von Rundstedto kariuomenės grupė ir rumunų, italų, vengrų ir slovakų kariuomenės daliniai. Iš viso buvo paimta 106.365 belaisviai, 212 tankų ir 672 patrankos. Tuo tarpu toliau yra naikinamos prie Briansko ir Viazmos apsupos sovietų armijos.

BERLIN. X. 12. Vakar su tokiu pat intensyvumu ir toliau buvo naikinamos sovietų kariuomenės dall-

nių masės vidurinėje Rytų fronto dalyje. DNB iš karinių šaltinių patyrė, kad smarkiausiais puolimais buvo sunaikinti didžiuliai kiekiai bolševikų karo medžiagos. Visiškai buvo sunaikinta 13 traukinių, 21 garvežis, 4 geležinkelio stotys, vienas geležinkelio tiltas, 24 įvairūs vežimai, 9 šarvuočiai, jų tarpe šeši sunkiausio tipo, ir 8 patrankos. Be to, buvo smarkiai apgadinta 18 traukinių ir keturios geležinkelio linijos.

BERLIN. X. 12. Kasdien augant naikinimo kovose Briansko ir Viazmos erdvėse į nelaisvę paimtų sovietų belaisvių masei, milžiniškai didėja ir pagrobų ginklų ir karinės medžiagos kiekis. Taip, pavyzdžiui,

į vienos vokiečių divizijos, kuri spalio 10 dieną sunaikino katilė esančius stipresnius sovietų dalinius, rankas, kaip DNB iš karinių šaltinių patiria, pateko 44 sovietų patrankos. Tame pačiame ruože 2 vokiečių šarvuotųjų divizijos atmušė bolševikų pastangas prasimušti. Tik viename kelio ruože bolševikai paliko 80 patrankų.

BERLIN. X. 12. DNB agentūrai iš karinių šaltinių pranešama, kad iš vakar bolševikai, artilerijos remiami, daug kartų mėgino išsiveržti iš apsuptosios Leningrado srities. Jie buvo atmušti, ir jiems ten buvo padaryta nuostolių užmuštais ir sužeistais.

Italų kariuomenės gen. štabo pranešimas

ROMA. X. 12. Italų kariuomenės generalinis štabas praneša: Šiaurės Afrikoje prieš motorizuotų jėgų remiamą dalinį puolė mūsų pozicijas, esančias viename Tobruko fronto ruože. Mūsų kariuomenė atrėmė prieš veiksmus ir padarė jam nuostolių.

Italų vokiečių lėktuvai vėl bombardavo didelio ir vidutinio kalibro bombomis įvairius taikinius Tobruko ir Marsa Matruko srityse, padarydami žymių nuostolių prieš palapinių stovyklose ir įrengimuose. Visi lėktuvai grįžo atgal, kai kurie su šrapnelių skeveldromis, neturėjusiomis didelių pasekmių. Anglų lėktuvai buvo užskridę virš Dernos, kur jie numetė eilę bombų. Keletas gyvenamųjų namų buvo apgadinta, du lėktuvai buvo priešlėktuvinės apsaugos numušti ir degdami nukrito žemyn, trys kiti prieš lėktuvai buvo numušti vokiečių naikintuvų ties jūra.

Rytų Afrikoje kolonijinės ka-

riuomenės batalionai per savo žvalgybos veiksmus prie Celgos susidūrė su didesniais priešų junginiais, kuriuos mūsų daliniai pradėjo persekioti ir išsklaidė. Kovos lauke priešas paliko daug užmuštų. Sicilijoje spalio 11 d. rytą prieš lėktuvai pakartotinai buvo užskritę ant Viktorijos (Ragusos) ir numetė smulkesnio kalibro bombų. Buvo padaryta nuostolių gyvenamiesiems pastatams ir sužeisti 4 žmonės. Viduržemio jūroje torpediniai laivai, lydėję laivų vilkstines, numušė tris prieš lėktuvus. Dalis lakūnų buvo paimta ir nelaisvė, kiti žuvo.

STOKHOLMAS. Pagal „Times“ žinias, britų pašto direktorius pranešė, kad tarp liepos 9 ir 11 dienos iš Anglijos į Celloną sūnčiamą paštą priešas sunaikino.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. spalio 13 d. 5 val. mirė

Jonas Dapkevičius

Laidojamas į Kauno Katalikų kapines iš buto Tulpių g. 3. antra-dienį 17 val.

Nuliūdusi šeima.

Š. m. spalio mėn. 11 d. po sunkios kankinančios ligos mirė mano mylimas vyras, mūsų gerasis Tėvelis

A. + A.

Adolfas Samsonas

Pašarvotas Kauno kapinių koplyčioje. Laidotuvės spalio 14 d. 17 val. Praneša giminėms ir pažįstamiems liudinti žmona Margarita Staknytė-Samsonienė, sūnelis ir dukrelė.